

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาล

เมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

FACTORS AFFECTING VOTERS' DECISION MAKING IN MAYOR ELECTION IN TRAT
TOWN MUNICIPALITY AREA, MUANG DISTRICT, TRAT PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

บุญญฤทธิ โชคอุดมพร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2556

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

FACTORS AFFECTING VOTERS' DECISION MAKING IN MAYOR ELECTION IN TRAT
TOWN MUNICIPALITY AREA, MUANG DISTRICT, TRAT PROVINCE

ภาคนิพนธ์
ของ
บุญญฤทธิ โชคอุดมพร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2556

ใบรับรองภาคินิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

Factors Affecting Voters' Decision Making in Mayor Election in Trat Town Municipality Area,
Muang District, Trat Province

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร

คณะกรรมการสอบภาคินิพนธ์

ประธานสอบภาคินิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐศิลป์)

ประธานกรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐศิลป์)

กรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์

(ดร.นักรบ เสียรอำ)

กรรมการสอบภาคินิพนธ์

(ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์** รม. (การปกครองท้องถิ่น).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ด. (รัฐศาสตร์) ประธานกรรมการ
ดร.นักรบ เกียรอำ รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมืองตราด จำนวนทั้งสิ้น 7,446 คน และจากการใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973 : 125) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Seheffe') ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรีและปัจจัยด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร อยู่ในระดับน้อย ความแตกต่างตามเพศและอายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความแตกต่างตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Boonyarit Chokudomporn. (2013). **Factors Affecting Voters' Decision Making in Mayor Election in Trat Town Municipality Area, Muang District, Trat Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Assistant Professor Dr.Chaiyon Praditsil Ph.D. (Political Science) Chairman

Dr.Nakrob Tianam D.P.A. (Public Administration) Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the factors affecting voters' decision making in mayor election in Trat Town Municipality Area, Muang District, Trat Province. The research populations determined by the Yamane's sampling method were the 7,446 qualified voters in the area of Trat Municipality. The sample group was the 379 people. The research instrument was a questionnaire enquiring about the factors affecting voters' decision making in mayor election in Trat Town Municipality Area, Muang District, Trat Province. The descriptive statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance and the Scheffe' s test. The results of the influential factors were found at the moderate level. The aspects of the mayor candidates' characteristics and the election campaigns were shown at the high level of the influential factors. The aspects of benefits and personal relationship with the mayor candidates were shown at the least level of the influential factors. The different aspects of genders and ages were also the influential factors towards the mayor election, showing no statistical significance. The different aspects of occupations and incomes were the influential factors towards the mayor election as well, showing the .05 level of statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และดร.นักรบ เดียรอำ กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อันนำมาซึ่งความทรงคุณค่า ทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณประชาชนที่มี ติติงเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองตราด ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ได้ด้วยดี คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาแด่ พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ภาวะผู้นำทางการเมือง.....	9
ความหมายของผู้นำทางการเมือง.....	9
วิธีการศึกษาภาวะผู้นำ	14
ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	15
การตัดสินใจ	22
ความหมายของการตัดสินใจ	22
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	23
พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแบบความสำนึกเชิงเหตุผล.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	56
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	56
สรุปผล	56
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	70
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	72
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	78
ภาคผนวก ง ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	84
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน่วยเลือกตั้ง.....	35
2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	39
3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	39
4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	40
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	40
6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	41
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน	42
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติ ของผู้สมัครนายกเทศมนตรี จำแนกเป็นรายชื่อ.....	43
9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านนโยบาย จำแนกเป็นรายชื่อ.....	45
10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน จำแนกเป็นรายชื่อ	46
11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ส่วนตัวกับผู้สมัคร จำแนกเป็นรายชื่อ	48
12 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ.....	49
13 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ.....	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกรายได้.....	50
15 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามระดับการศึกษา	51
16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราดของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม 4 ด้านตามระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่	52
17 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพ	53
18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราดของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม 4 ด้านตามอาชีพแตกต่างกันเป็นรายคู่.....	54
19 การเปรียบเทียบผลการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด.....	58
20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	85

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญปี 2550 นั้นได้ให้แนวทางไว้ว่า รัฐบาลต้องดำเนินการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้แก่ส่วนท้องถิ่น บทบัญญัติดังกล่าวได้ให้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายประการ คือ กิจการงาน หรือภารกิจบางประการที่ภาครัฐได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ภาครัฐกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ภายใต้ขอบเขตของกิจกรรมที่รัฐมอบหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิตามกฎหมาย และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในระเบียบและกฎหมาย เพื่อบริหารและจัดการภายในท้องถิ่นที่มีขอบเขตพื้นที่ มีเจ้าหน้าที่และงบประมาณเป็นของตนเอง ทั้งนี้ก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระของภาครัฐ และสามารถบริหารหรือให้บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. ออนไลน์. 2550)

การกระจายอำนาจ โดยสาระนั้นเป็นการจัดแบ่งอำนาจการตัดสินใจ อันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะของรัฐบาลส่วนกลางไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ หรือเป็นการลดอำนาจจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค ดังนั้นการกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ อำนาจหน้าที่ และภารกิจความรับผิดชอบจากภาครัฐส่วนกลาง (ศูนย์กลางหรือศูนย์รวมอำนาจ) ไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่าง หรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่น โดยถ่ายโอนให้แก่องค์กรอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรอิสระ องค์กรท้องถิ่น หรือแม้แต่เอกชน ไปดำเนินงานแทนการถ่ายโอนดังกล่าว อาจเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ กล่าวคือ อาจจะมีลักษณะเป็นถ่ายโอนเฉพาะภารกิจ (Function) ซึ่งเป็นการแบ่งภารกิจให้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจดำเนินงาน หรือเป็นการถ่ายโอนยึดพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งเป็นการแบ่งพื้นที่เป็นหน่วยย่อยในการดำเนินการ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2553 : 54)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 จนมาถึงปัจจุบันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนามาเป็นลำดับ และตอบสนองแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัด ไม่ว่ารัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความเติบโตและพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเพิ่มบทบาทให้อำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการวางผังเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบบประชาธิปไตย และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อมีความคล่องตัวและร่วมกันแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนในขณะนี้ เพราะอยู่ใกล้ชิดชุมชนและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเอง อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยเป็นองค์กรหลักที่ใช้กระบวนการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (อนุก เล่าธรรมทัศน์. 2543 : 14) ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่ง ก็คือ การที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมตัดสินใจการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความผูกพันและเห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อระบอบประชาธิปไตย และต่อการตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2539 : 35)

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีก่อนมีการกระจายอำนาจในปี 2540 (หรือก่อน พรบ.เทศบาลฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543) ได้มีการกำหนดให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาลนั้นๆ ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่สามารถทำได้เต็มที่และทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ต่อมาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเทศบาลในด้านต่างๆ ทำให้ปัจจุบันเทศบาลนับได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนและอยู่ในความสนใจของประชาชนมาก โดยที่ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี โดยพระราชบัญญัติเทศบาล มาตราที่ 48 กำหนดให้ประชาชนในเขตเทศบาลออกเสียงประชามติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล และการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ (พระราชบัญญัติเทศบาล. ออนไลน์. 2552)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุดของเทศบาล มีบทบาทในการกำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย มีอำนาจในการสั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล มีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการ

นายกเทศมนตรี มีอำนาจในการวางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นๆ (พระราชบัญญัติเทศบาล มาตราที่ 48 เตรส) ดังนั้นการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารจัดการนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร นโยบายต่างๆ ผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร มาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เพราะนายกเทศมนตรีคือผู้ที่มีความสำคัญในการบริหารท้องถิ่นตามโครงสร้างของเทศบาล เป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานของเทศบาล การพัฒนาชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนจะเป็นตัวกำหนดว่าจะได้ตัวแทนที่ดีหรือไม่ดี และตัดสินใจเลือกด้วยเหตุผลใดมาเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจ

เทศบาลเมืองตราดจัดตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2478 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองตราดตราไว้ ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2478 มีพื้นที่ทั้งหมด 2.52 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 2 ตำบล คือ ตำบลบางพระ และตำบลวังกระแจะบางส่วน เทศบาลเมืองตราดตั้งอยู่บนเลขที่ 19 ถนนสันติสุข ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดตราด (เทศบาลเมืองตราด. ออนไลน์. 2552) เทศบาลเมืองตราดได้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2478 และผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งคือ นายขุนพิศิษฐ์ สุนทรการ จากนั้นเป็นต้นมาได้มีการปรับเปลี่ยนบุคคลที่มาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองตราด และได้มีการปรับระบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีจากสมาชิกสภาเทศบาลเลือกกันเองมาเป็นแบบเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง จนกระทั่งถึงสมัยของนายชนินท์ สุทธิวาริ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 4 ต.ค. 2533 - 28 พ.ย. 2538 จากนั้นเป็นต้นมา นายชนินท์ สุทธิวาริ ได้รับการเลือกตั้งมาโดยตลอดจนถึงวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2555 รวมเป็นเวลาทั้งหมดถึง 5 สมัยติดต่อกัน เราจะพบว่า นายกเทศมนตรีสามารถดำรงตำแหน่ง 5 สมัยได้ทั้งก่อนและหลังนโยบายการกระจายอำนาจปี 2540

จากปรากฏการณ์ที่นายกเทศมนตรีเมืองตราด นายชนินท์ สุทธิวาริ สามารถดำรงตำแหน่งถึง 5 สมัย ได้ทั้งก่อนและหลังนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นปี 2540 ดังนั้นผู้ที่วิจัยจึงอยากศึกษาว่า เหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้นายกเทศมนตรีเมืองตราด นายชนินท์ สุทธิวาริ สามารถดำรงตำแหน่งอยู่ได้ยาวนานเช่นนี้ ซึ่งผลการศึกษาน่าจะเป็นตัวอย่างที่ดี (Best Practice) ของการเป็นผู้บริหารที่ดีได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด โดยจำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการศึกษา

ตั้งแต่ นายชนินท์ สุทธิวาริ ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลเมืองตราดเป็นนายกเทศมนตรีครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2533 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2555 รวมทั้งสิ้น 5 สมัยติดต่อกัน

ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการศึกษา

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตราด 6 ชุมชน แบ่งเป็น 3 เขตเลือกตั้ง ได้แก่

เขตเลือกตั้งที่ 1 คือ ชุมชนบ้านล่าง - ชุมชนรัษฎาคลองบางพระ

เขตเลือกตั้งที่ 2 คือ ชุมชนกิจสวัสดิ์ - ชุมชนวัดโบสถ์

เขตเลือกตั้งที่ 3 คือ ชุมชนท่าเรือจ้าง - ชุมชนโกลไพธ

ขอบเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย คือ แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยประยุกต์จากทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) ของแอนโทนี ดาวน์ส์ (Anthony Downs, 1957 : 147) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความสำนึกตรึงตรองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายพรรค และสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่ผู้วิจัยนำทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลของแอนโทนีดาวน์ส์ มาใช้ในภาคินิพนธ์นี้ เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ค่อนข้างกว้างกว่างานวิจัยที่ศึกษากันในประเทศไทยที่ผ่านมา กล่าวคือ จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกตั้งดังที่ระบุไว้ในบทที่ 2 ของภาคินิพนธ์นี้จะพบว่า ผลการศึกษาให้ความสำคัญเฉพาะตัวผู้สมัครกับนโยบายของกลุ่ม หรือพรรคการเมืองที่สังกัด แต่ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ได้เสริมปัจจัยที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนของผู้สมัครที่มีผลต่อการตัดสินใจ รวมถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ถือว่าเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเลือกตั้งในปัจจุบันของเทศบาลเมืองตราด ที่เริ่มมีการให้ผลประโยชน์

หรือผลตอบแทนต่างๆ ให้แก่ประชาชนมากขึ้น และในเขตเทศบาลเมืองตราดก็ยังคงมีความสัมพันธ์ ส่วนตัวกับผู้สมัครอยู่อย่างมาก

ผู้ศึกษาจึงได้สรุปนำมาสู่กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ว่าผู้ไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งใช้ปัจจัยอะไรในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี
2. ปัจจัยด้านนโยบาย
3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน
4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร

ขอบเขตในด้านประชากรของการศึกษา

ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองตราด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าการทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด จะเป็นตัวแบบของการเป็นผู้นำ หรือผู้บริหารที่พึงประสงค์ของประชาชน ในท้องถิ่นได้
2. คาดว่าการทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด จะนำไปสู่ความรู้ใหม่ของการเลือกตั้งในปัจจุบัน
3. คาดว่านำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงผู้สมัครรับเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีที่กำลังจะมาถึงในครั้งต่อไป
4. คาดว่านำผลการศึกษาที่ได้ไปเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และ ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ปรับปรุง ศึกษาเพิ่มเติม หรือแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพศ หมายถึง เพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศชาย เพศหญิง
2. อายุ หมายถึง ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเป็นผู้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - 2.1 อายุน้อย หมายถึง อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ย ของอายุของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 อายุมาก หมายถึง อายุมากกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของอายุของกลุ่มตัวอย่าง

3. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาเล่าเรียน ปีกฝน หรืออบรมสูงสุดที่ประชาชน สำเร็จการศึกษา โดยจำแนกเป็น 6 กลุ่ม คือ ไม่ได้เรียน, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา / ปวช., ปวส. / อนุปริญญา, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ หมายถึง ลักษณะการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ ธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ), ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างพนักงาน, พนักงานบริษัทเอกชน, เกษตรกร, กำลังศึกษา และอื่นๆ

5. รายได้ หมายถึง รายได้ของประชาชนที่ได้รับในแต่ละเดือน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

5.1 รายได้น้อย หมายถึง รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

5.2 รายได้มาก หมายถึง รายได้มากกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

6. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี หมายถึง การดำเนินการเลือกตั้ง การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

7. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเป็นผู้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมืองจังหวัดตราด

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองตราด

9. คุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี หมายถึง คุณลักษณะที่ควรมีในตัวของผู้สมัครนายกเทศมนตรี 1) เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น 2) เคยผ่านประสบการณ์ด้านการเมือง 3) เคยเป็นอดีตข้าราชการระดับสูง 4) เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม 5) เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มีฐานะดี เป็นต้น

10. นโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี หมายถึง แนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินงานหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีแล้ว

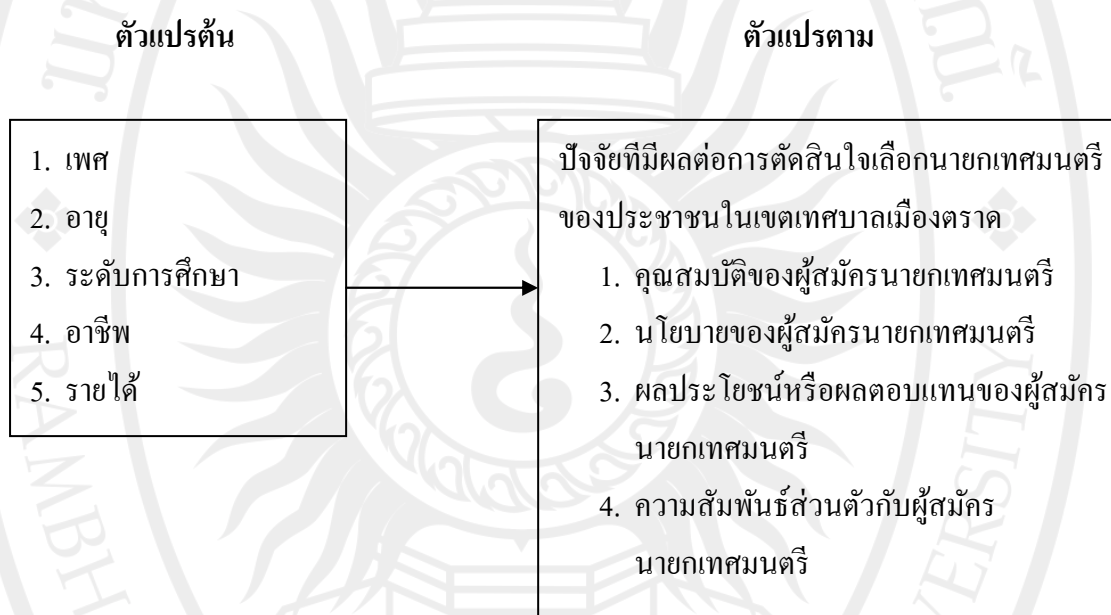
11. ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนผู้สมัครนายกเทศมนตรี หมายถึง การได้รับสิ่งของหรือเครื่องอำนวยความสะดวก และการได้รับความช่วยเหลือต่างๆ จากผู้สมัครนายกเทศมนตรี

12. ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครนายกเทศมนตรี หมายถึง มีความสัมพันธ์กับผู้สมัครนายกเทศมนตรีอย่างลึกซึ้งมากกว่าคนรู้จักเฉยๆ เช่น เป็นญาติพี่น้อง เป็นเพื่อน เป็นผู้มีพระคุณ เป็นหัวหน้าคณะ หรือเป็นเครือญาติของหัวหน้าคณะ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมุติฐานได้ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างตามเพศ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. ความแตกต่างตามอายุ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด
3. ความแตกต่างตามระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

4. ความแตกต่างตามอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด
5. ความแตกต่างตามรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 นี้ผู้ศึกษาได้จำแนกออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางการเมือง
  - 1.1 ความหมายของผู้นำทางการเมือง
  - 1.2 วิธีการศึกษาภาวะผู้นำ
  - 1.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ
2. การตัดสินใจ
  - 2.1 ความหมายของการตัดสินใจ
  - 2.2 ทฤษฎีการตัดสินใจ
3. พฤติกรรมการเลือกตั้งแบบความสำนึกเชิงเหตุผล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำทางการเมือง

ความหมายของผู้นำทางการเมือง

ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน ตั้งการ ควบคุมและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เข้าใจ ภาวะผู้นำ (Leadership) และผู้นำดีขึ้น จึงเสนอความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำไว้ดังนี้

แม็คฟาร์แลนด์ (McFarland, 1979 : 214) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่างๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ยูค (Yukl, 1989 : 3) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดในกลุ่ม และเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำที่ได้รับมอบหมาย บุคคลอื่นในกลุ่มที่เหลือก็คือผู้ตาม แม้จะเป็นหัวหน้ากลุ่มย่อย หรือผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ก็ตาม

อีคอน กูบาร์ (Egon Guba, 1990 : 89 ; อ้างถึงใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2529 : 239) ให้ทัศนะว่า บุคคลที่ใช้อำนาจที่ติดมากับตำแหน่งจะเป็นหัวหน้าหรือผู้บริหาร ถ้าบุคคลใดใช้อำนาจของตนเองที่ดำรงตำแหน่งอยู่จะเป็นผู้นำ เพราะฉะนั้นหัวหน้าที่มีความเป็นผู้นำอยู่ด้วยจะปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปได้ดีกว่าหัวหน้าที่เป็นผู้บริหารอย่างเดียว และในทำนองเดียวกันผู้นำที่ไม่มีตำแหน่ง หรือไม่ได้เป็นผู้บริหารก็อาจจะแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำกลุ่มไม่ราบรื่นนัก

ฉลอง ภิมย์รัตน์ (2521 : 61) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของกลุ่มดีกว่าสมาชิกคนอื่น

เยวพา เดชะคุปต์ (2522 : 129) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่พยายามรวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน ผู้นำจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน และดำเนินการจนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยวิธีที่เหมาะสม ผู้นำไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจสูงสุด แต่คือผู้ที่สามารถกระตุ้นให้คนทำงานร่วมกันได้

ประทุม เป็นสุวรรณ (2522 : 122) กล่าวว่า ผู้นำเป็นตำแหน่งของบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสม สามารถนำสมาชิกในการปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุชย์ (2518 : 219) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติเหมาะสมที่จะชักจูง และนำคนอื่นให้ทำงานได้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่ม

กวี วงศ์พุด (2535 : 14-15) สรุปความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย
3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่ม ซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้
4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างคือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด
5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

บุญทัน ดอกไธสง (2535 : 266) สรุปเกี่ยวกับความหมายของผู้นำ ไว้ดังนี้

1. ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ
2. เป็นผู้นำและแนะนำ เพราะผู้นำต้องคอยช่วยเหลือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความสามารถ
3. ผู้นำไม่เพียงแต่ยืนอยู่เบื้องหลังกลุ่มที่คอยแต่วางแผนและผลักดัน แต่ผู้นำจะต้องยืนอยู่ข้างหน้ากลุ่ม และนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544 : 19) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะนำผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน ในอันที่จะบรรลุเป้าหมาย และความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการ ไปสู่จุดหมายหมายของตนได้

จากความหมายต่างๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง หรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่ม สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ ปลัดกระทรวง ประธานสภา นายกสภา นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบล นายกเทศมนตรี เป็นต้น

สำหรับภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง สำหรับความสำเร็จของผู้นำ (The American Heritage Dictionary. 1985 : 719) ภาวะผู้นำได้รับความสนใจ และมีการศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำ มีความสามารถในการนำหรือมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการศึกษาตั้งแต่คุณลักษณะ (Traits) อำนาจ (Power) และพฤติกรรม (Behavior) ของผู้นำแบบต่างๆ ปัจจุบันยังคงมีการศึกษาภาวะผู้นำ อยู่ตลอดเวลา และพยายามจะหาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในแต่ละองค์การและในสถานการณ์ ต่างๆ กัน

ความหมายของภาวะผู้นำ มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลากหลายและแตกต่างกัน

ยุก (Yukl. 1989 : 3) กล่าวถึงสาเหตุที่ความหมายของภาวะผู้นำมีหลากหลายและแตกต่างกัน เพราะสาเหตุสำคัญ คือ ขอบเขตเนื้อหาและความสนใจในภาวะผู้นำในการศึกษาของนักวิจัย มีความแตกต่างกันนั่นเอง

คูนท์ และดอลแนล (Koontz and Donnell. 1964 : 437) อธิบายถึงภาวะผู้นำว่าเป็นเรื่องของศิลปะของการใช้อิทธิพล หรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดหมายหมายของกลุ่ม

สโตกิลล์ (Stogdill. 1974 : 411) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำว่าเป็นความริเริ่ม และ ชำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกของกลุ่ม

แม็คฟาร์แลนด์ (McFarland. 1979 : 303) กล่าวถึง ภาวะผู้นำว่าเป็นความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ อำนวยความสะดวก หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

เดวิด (David. 1980 : 491) อธิบายว่าภาวะผู้นำ คือ ศิลปะในการชี้แนะลูกน้องหรือผู้ร่วมงาน ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและด้วยความเต็มใจ

มิชเชลล์ และลาร์สัน (Mitchell and Larson. 1987 : 435) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อให้บรรลุความต้องการของกลุ่มหรือจุดมุ่งหมาย ขององค์การ

สโตนเนอร์ และฟรีแมน (Stoner and Freeman. 1989 : 459) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า เป็นกระบวนการของการชี้แนะและอิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆของสมาชิกของกลุ่ม

โรบบินส์ (Robbins. 1991 : 302) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถในการใช้อิทธิพล ต่อกลุ่ม เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหมายที่ตั้งไว้

เบนนิส (Bennis. Online. 2002) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถส่วนบุคคลของผู้นำ ที่จำเป็นต้องรู้จักตนเอง การมีวิสัยทัศน์ในการติดต่อสื่อสารที่ดี การสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจ ท่ามกลางเพื่อนร่วมงาน

ดริคเกอร์ (Drucker. Online. 2002) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ภาวะที่บุคคลมีพรรคพวกบริวาร ที่สามารถใช้อำนาจชักจูงลูกน้องได้

พยอม วงศ์สารศรี (2534 : 196) อธิบายว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้นำ) ใช้อิทธิพลและอำนาจของตนกระตุ้นชี้นำให้บุคคลอื่น (ผู้ตาม) มีความกระตือรือร้น เต็มใจทำในสิ่งที่ เขาต้องการ โดยมีเป้าหมายขององค์การเป็นจุดหมายปลายทาง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2536 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ เป็นการใช้อิทธิพลของคน หรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่ได้กำหนดไว้ หรือสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ รูปแบบของอิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal Influence)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540 : 19) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

สงวน ช้างฉัตร (2541 : 172) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่งพยายาม ที่จะใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่น โดยอาศัยอำนาจที่เกิดจากการบังคับ (Coercive) ให้คนอื่นกลัว อำนาจ ที่เกิดจากการให้รางวัล (Reward Power) หรือการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) อำนาจทางกฎหมาย (Legitimist Power) หรืออำนาจที่ผู้ครอบครองตำแหน่งได้รับมอบหมายจาก องค์การอำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญ (Expert Power) และอำนาจที่เกิดจากการอ้างอิง (Reference Power) คำสั่งของผู้บังคับบัญชา จุดประสงค์ของการใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่นดังกล่าว ก็เพื่อให้

การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างดีที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร เทคโนโลยี และความสามารถของสมาชิกกลุ่มหรือบุคลากรในองค์กร

จากลักษณะความหมายของภาวะผู้นำข้างต้น เห็นได้ว่า แนวคิดส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนและสมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์ภายในต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ในการนี้มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือมากกว่าถูกกำหนดหรือยอมรับให้เป็นผู้นำ เนื่องจากมีความแตกต่างในด้านต่างๆ จากบุคคลอื่นๆ ของกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ตาม (Followers) หรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกน้อง (Subordinates) หรือผู้ปฏิบัติ ส่วนความหมายของภาวะผู้นำเกือบทั้งหมดจะเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพล ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้นำพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อผู้ตามในกลุ่มหรือบุคคลอื่นๆ เพื่อให้มีทัศนคติ พฤติกรรม และอื่นๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ กระบวนการหรือระบบการดำเนินงานที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มของตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

มิลเชลล์ และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987 : 435) ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ สำหรับการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่ 1) ผู้นำเป็นกระบวนการ 2) มีระดับความถูกต้องของการใช้อิทธิพล และ 3) มีความสำเร็จของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ที่ผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีการกระทำใดๆ เป็นกระบวนการ (Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้นผู้นำทางจากการแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทั้ง 3 ประการ หรือเปล่า ในทางตรงข้าม ผู้ที่แสดงภาวะผู้นำ อาจจะไม่เป็นผู้นำที่แบบทางการ แต่มีองค์ประกอบ 3 ประการนั้น

2. ภาวะผู้นำ นอกจากเป็นกระบวนการแล้ว ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ผู้นำใช้อิทธิพลต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่า ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่เข็ญหรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าผู้นำมีภาวะผู้นำได้

3. ภาวะผู้นำ จะถูกอ้างถึงเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม หรือองค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการนำนั่นเอง

วิธีการศึกษาภาวะผู้นำ

การศึกษาภาวะผู้นำได้กระทำกันมานานแล้ว และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำจำนวนมาก อย่างไรก็ตามในการศึกษาเหล่านั้น จะมีแนวทางการศึกษาไม่แตกต่างกันนัก ดังที่ Yukl (1989 : 7-8) สรุปแนวทางการศึกษาภาวะผู้นำของงานวิจัยได้เป็น 4 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. แนวการศึกษาอำนาจ - อิทธิพล (Power - Influence Approach)

การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากอำนาจ - อิทธิพลของผู้นำ ส่วนใหญ่จะเน้นหรือพิจารณาที่ขนาด ชนิด และการใช้อำนาจของผู้นำ ดังที่ยอมรับกันแล้วว่าอำนาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำ เพราะนอกจากจะทำให้มีอิทธิพลต่อลูกน้องแล้ว ยังสามารถมีอิทธิพลต่อเพื่อนผู้นำในระดับเดียวกันต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูง รวมทั้งบุคคลภายนอกหน่วยงานและองค์กรได้ ในการศึกษาวิจัยชนิดนี้ นักวิจัยจะมีคำถามที่ต้องการคำตอบอยู่หลายคำถาม ได้แก่ 1) อะไรคือแหล่งของอำนาจผู้นำ ลักษณะเฉพาะใดของผู้นำ และในสถานการณ์เช่นไรที่ทำให้ผู้นำมีอำนาจ 2) ทิศทางการเพิ่มและลดอำนาจของผู้นำจากกระบวนการแลกเปลี่ยนอิทธิพลเป็นอย่างไร นอกจากนี้ การที่ต้องวิเคราะห์อำนาจของผู้นำพร้อมๆ กับการวิเคราะห์อำนาจของหน่วยงานและกลุ่มคน ทำให้การประเมินประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ มุ่งเน้นไปที่ความสามารถในการปรับตัวขององค์กรต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากการใช้กลยุทธ์อิทธิพลของผู้นำ

2. แนวการศึกษาคุณลักษณะ (Trait Approach)

การศึกษาวิจัยแบบนี้จะมุ่งเน้นไปที่คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาเชื่อว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณสมบัติพิเศษเหนือกว่าผู้ตาม เช่น การทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย การสามารถหยั่งรู้ใจคนได้ การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำอย่างน่ามหัศจรรย์ และมีพรสวรรค์ในการชักจูงคนได้อย่างเหลือเชื่อ การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำได้มีมากในระหว่าง ค.ศ. 1930 - 1940 แต่ก็ไม่มีงานวิจัยใดยืนยันได้ว่าคุณลักษณะของผู้นำแต่ละคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของผู้นำได้อย่างไร จึงทำให้นักวิจัยให้ความสนใจในคุณลักษณะของผู้นำน้อยลงตามลำดับ อย่างไรก็ตามได้มีความพยายามที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะของผู้นำชนิดที่จำเป็นสำหรับงานของผู้นำแต่ละประเภทอย่างไร และในสถานการณ์ที่แตกต่างกันคุณลักษณะใดที่จะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จได้

3. แนวการศึกษาพฤติกรรม (Behavior Approach)

การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากพฤติกรรม หรือแบบของผู้นำนั้นมักจะมุ่งไปที่พฤติกรรมอะไรบางของผู้นำที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ หรือผู้นำทำอะไรบางในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะทำการศึกษากิจกรรมต่างๆ ของงานบริหารของผู้นำและเวลา

ที่ผู้นำใช้ในแต่ละกิจกรรมในระยะต้น ส่วนในปัจจุบันจะมุ่งเน้นศึกษาภาระหน้าที่หรืองานของผู้นำแต่ละชนิด เพื่อค้นหาพฤติกรรมของผู้นำที่เหมาะสม หรือทำให้แต่ละภารกิจประสบความสำเร็จ สำหรับงานวิจัยกลุ่มที่สอง จะศึกษามุ่งเน้นไปที่ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพของผู้นำ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำกับความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานของผู้ตาม พฤติกรรมของผู้นำที่นำมาพิจารณามักเป็นพฤติกรรมที่สำคัญๆ (Critical Incident) ของการบริหาร

4. แนวการศึกษาเชิงสถานการณ์ (Situational Approach)

การศึกษาวิจัยสถานการณ์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำนั้น จะมุ่งเน้นศึกษาสถานการณ์ที่สำคัญๆ เช่น อำนาจหน้าที่ และความมั่นคงของผู้นำ ลักษณะงานของผู้นำ ความสามารถ และแรงจูงใจของผู้ตาม สภาพแวดล้อมภายนอก ความคาดหวัง และข้อเรียกร้องต่างๆ เกี่ยวกับงานของลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน และบุคคลภายนอก องค์กร การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์นี้ แยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะมุ่งเน้นว่าสถานการณ์ใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมของผู้นำอย่างไร ดังนั้น การวิจัยประเภทนี้จึงต้องศึกษาว่าพฤติกรรมการบริหารงานของผู้นำต่างองค์กร ต่างระดับเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร สำหรับกลุ่มที่สอง มุ่งที่จะศึกษาว่าสถานการณ์ลักษณะใดจะมีส่วนทำให้พฤติกรรมหรือแบบของผู้นำ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้นำ มีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ เพราะนักวิจัยกลุ่มนี้มีพื้นฐานความคิดที่ว่าพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งไม่เหมาะสมสำหรับทุกสถานการณ์ หรือประสิทธิภาพของผู้นำ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เป็นที่ไปตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ หรือเหมาะสมกับสถานการณ์

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำเริ่มต้นขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีการศึกษาตามแนวความคิดของทฤษฎีภาวะผู้นำในแต่ละช่วง และนำมาใช้ในการพัฒนาผู้นำกลุ่มและองค์กร ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีผู้นำเชิงปฏิบัติการ ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์และทฤษฎีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ ซึ่งสรุปทฤษฎีในแต่ละแนวคิด ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะ เป็นการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ เริ่มตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับลักษณะผู้นำทางด้านกายภาพ บุคลิกภาพและจิตใจของผู้นำ โดยมีข้อสังเกตว่า คนที่เป็นผู้นำนั้นจะต้องมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ในการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีวิธีการศึกษา 2 แบบ คือ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2536 : 44)

1.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำกับที่ไม่ได้เป็นผู้นำ

1.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จกับบุคคลที่เป็นผู้นำที่ไม่ประสบความสำเร็จ

นอกจากนั้น สโตกิลล์ (Stogdill, 1974 : 40) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำสรุปว่า คุณลักษณะของผู้นำแต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถบ่งชี้ภาวะความเป็นผู้นำได้อย่างพอเพียง ไม่สามารถวิเคราะห์หรือพยากรณ์ภาวะผู้นำได้อย่างสมบูรณ์ และคุณลักษณะของภาวะผู้นำจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ธรรมชาติของกลุ่มและความต้องการของกลุ่ม ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจะเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลและทักษะของผู้นำ

2. ทฤษฎีผู้นำเชิงปฏิบัติการ เป็นการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่สืบเนื่องมาจากการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำซึ่งไม่สามารถที่จะให้คำตอบเกี่ยวกับลักษณะผู้นำที่ดีมีประสิทธิผลได้ การวิจัยเพื่อศึกษาผู้นำเชิงปฏิบัติการนั้น มีวิธีการศึกษา 2 แบบ คือ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536 : 48-50)

2.1 ศึกษาหน้าที่ของผู้นำ (Leadership Functions) มุ่งเน้นการศึกษาหน้าที่ที่ผู้นำปฏิบัติภายในกลุ่ม ด้วยความเชื่อที่ว่ากลุ่มจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากมีบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกิจ (Ask - Related) หรือหน้าที่ในการแก้ปัญหา เช่น การเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา การให้ข้อมูล การให้ความคิดเห็น เป็นต้น และ 2) หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษากลุ่ม (Group Maintenance) หรือหน้าที่ทางสังคม เช่น การแก้ปัญหาคัดแย้ง เป็นต้น

2.2 ศึกษาแบบของผู้นำหรือแบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) มุ่งเน้นการศึกษาแบบของผู้นำที่ใช้ในการจัดการกับลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแบ่งแบบผู้นำออกเป็น 2 แบบ คือ แบบมุ่งงาน และแบบมุ่งคน ผู้นำแบบมุ่งงาน (Task - Oriented Styles) ผู้นำแบบมุ่งงาน มักจะสั่งการชี้แนะ และนิเทศงานอย่างใกล้ชิด มุ่งเน้นความสำเร็จของงานมากกว่าการพัฒนา หรือการสร้าง ความเจริญให้แก่ลูกน้อง ผู้นำแบบมุ่งคน (Employee - Oriented Styles) จะพยายามสร้างแรงจูงใจในการทำงานมากกว่าการควบคุมลูกน้อง พยายามให้ลูกน้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกของกลุ่ม

ส่วน เลวิน ลิปปี และไวท์ (Lewin, Lippit and White, 1939 : 271-299 ; อ้างถึงใน สุเทพ นิลมูล, 2552 : 22) จำแนกภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติการเป็น 3 แบบ คือ แบบเผด็จการ (Autocratic) แบบประชาธิปไตย (Democratic) และแบบตามสบาย (Laissez - faire) โดยที่ผู้นำแบบเผด็จการ จะควบคุมกิจกรรมของกลุ่มและตัดสินใจ โดยผู้นำแบบประชาธิปไตยจะเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่ม และกฎเกณฑ์เป็นสำคัญ และผู้นำแบบตามสบายจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ น้อยมาก

3. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ในทศวรรษ 1970 เริ่มมีการศึกษาแบบผู้นำตามสถานการณ์ โดยเชื่อว่าพฤติกรรมผู้นำที่มีประสิทธิผลจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ จากสถานการณ์หนึ่งสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการเป็นผู้นำที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสถานการณ์

ในสถานการณ์ที่ต่างกัน ต้องการรูปแบบภาวะผู้นำแตกต่างกัน ดังที่ อาโนส และเฟลด์แมน (Arnold and Feldman, 1986 : 10) กล่าวว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์เป็นการศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลที่ดีที่สุด และเหมาะสมกับความต้องการของสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งได้มีการศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ไว้หลายรูปแบบ ได้แก่

3.1 ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์ (Fiedler, 1965 : 538-551) ซึ่งอธิบายว่าสถานการณ์ขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โครงสร้างของงาน และอำนาจโดยตำแหน่งของผู้นำ กล่าวคือ หากผู้นำมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานชัดเจน และมีอำนาจผู้นำก็สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

3.2 ทฤษฎีสถิตของเรดดิน (Reddin, 1970 : 11-12) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำและแบบพฤติกรรมผู้นำ ได้แก่ มิติพฤติกรรมด้านงาน มิติพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์และมิติประสิทธิผล ซึ่งได้กำหนดลักษณะผู้นำออกเป็น 8 แบบ จำแนกเป็นแบบที่มีประสิทธิผลต่ำ จำนวน 4 แบบ ได้แก่ แบบผู้หนีงาน (Deserter) แบบนักบุญ (Missionary) แบบผู้เผด็จการ (Autocrat) และแบบผู้ประนีประนอม (Compromiser) แบบที่มีประสิทธิผลสูง จำนวน 4 แบบ ได้แก่ แบบผู้ยึดระเบียบ (Bureaucrat) แบบนักพัฒนา (Developer) แบบเผด็จการแบบมีศิลป์ (Benevolent Autocrat) และแบบนักบริหาร (Executive)

3.3 ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของเฮร์เชย์ และบลองชาด (Hersey and Blanchard, 1993 : 158-170) กล่าวโดยสรุปว่า คือ ความพยายามที่จะทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแบบของภาวะผู้นำ ที่มีประสิทธิผลกับระดับวุฒิภาวะของผู้ตามฐานคิดค้น คือ ประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับปัจจัยกันระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวุฒิภาวะของกลุ่มหรือของบุคคล มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

3.3.1 พฤติกรรมผู้นำ แบ่งออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ แบบการมอบหมาย (Delegating) แบบการมีส่วนร่วม (Participating) แบบการแนะนำ (Selling) และแบบการสั่ง (Telling)

3.3.2 สถานการณ์จากมีวุฒิภาวะไปจนถึงไม่มีวุฒิภาวะ ซึ่งจำแนกเป็นวุฒิภาวะเกี่ยวกับงาน และวุฒิภาวะทางจิตวิทยา ซึ่งวุฒิภาวะเกี่ยวกับงาน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ มีความสามารถมากที่สุด มีความสามารถค่อนข้างมาก มีความสามารถบ้าง มีความสามารถแต่เพียงเล็กน้อย และวุฒิภาวะทางจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ มีความเต็มใจเป็นประจำหรือเสมอ มีความเต็มใจบ่อยๆ มีความเต็มใจบ้างในบางครั้ง และไม่ค่อยมีความเต็มใจ

4. ทฤษฎีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ ที่มุ่งยกระดับความต้องการ ความเชื่อ เจตคติ คุณธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น เพื่อให้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือองค์การให้มีประสิทธิผล โดยมีแนวคิดว่าการศึกษาภาวะผู้นำในระยะที่ผ่านมายังไม่สามารถ

อธิบายภาวะผู้นำได้อย่างชัดเจน ยังเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งเสริมแรง (Contingent Reinforcement) และเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน (Exchange Process) อันเป็นพฤติกรรมความต้องการของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน (First Order Change) เท่านั้น จึงทำให้เกิดแนวคิดของภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ

4.1 ทฤษฎีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของเบิร์น (Burns, 1987 : 55-80) ได้เสนอความเห็นว่าการศึกษาภาวะผู้นำจะต้องนำความคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามมารวมกัน ทำให้ผู้นำและผู้ตามกลายเป็นมโนทัศน์ร่วม คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำและผู้ตาม และให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าเป็น การทำให้ผู้ตามปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่แสดงออกถึงค่านิยม แรงจูงใจ ความต้องการ ความจำเป็น ความคาดหวังของทั้งผู้นำและผู้ตาม และมีความเห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านอำนาจ ระดับแรงจูงใจ และทักษะเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ

4.1.1 ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) คือ ภาวะผู้นำที่ใช้วิธีการติดต่อกับผู้ตามเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ด้วยกระบวนการต่อรอง โดยผู้นำใช้รางวัลสนองความต้องการของผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการทุ่มเทความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ ซึ่งถือว่าทั้งผู้นำและผู้ตามมีความต้องการอยู่ในระดับแรกของระดับความต้องการของมาสโลว์

4.1.2 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership) คือ ภาวะผู้นำที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม ค้นหาแรงจูงใจของผู้ตาม พัฒนาผู้ตาม ผลของผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ คือ ผู้นำและผู้ตามมีความสัมพันธ์กันในการยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และเปลี่ยนผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพไปเป็นผู้นำจริยธรรม

4.1.3 ภาวะผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่ยกระดับความประพฤติของมนุษย์และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้งสองฝ่ายให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย โดยที่ผู้นำตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ตาม อำนาจของผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม ทำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมกับวิธีการปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามเกิดความต้องการอย่างแรงกล้า และเป็นความต้องการที่สูงกว่าเดิมตามระดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้ผู้ตามร่วมมือกันเคลื่อนไหวไปสู่จุดมุ่งหมายที่สูง และยังประโยชน์ทั้งแก่ผู้นำและผู้ตาม

4.2 ทฤษฎีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของเบส และอโวลีโอ (Bass and Avolio, 1990 : 13-20) โดยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำจำแนกเป็น 2 แบบ คือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ดังนี้

4.2.1 แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) มีพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Change Theory) โดยเน้นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่าง ผู้นำและผู้ตาม ผู้นำและผู้ตามต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยน ผลประโยชน์บางอย่าง ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญว่าจะให้รางวัลหรือสิ่งตอบแทน ถ้าหากผู้ตามยินยอมทำตามข้อเสนอของผู้นำและจะให้บางสิ่งบางอย่างที่ผู้ตามต้องการเพื่อที่จะได้รับ อะไรบางอย่างเป็นการตอบแทน ในสภาพเช่นนี้ ผู้นำจะมีอิทธิพลมากเพราะผู้ตามมักจะสนใจ ทำแต่ในสิ่งที่ผู้นำต้องการ ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนจะพัฒนาวิธีการรักษาคุณภาพและปริมาณ ของการปฏิบัติงาน วิธีปรับเปลี่ยนเป้าหมายขององค์กร วิธีลดแรงต่อต้านการปฏิบัติงานและวิธี ตัดสินใจ องค์กรประกอบของภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมี 2 องค์ประกอบ คือ

1) การให้รางวัลตามสถานการณ์ (Contingent Reward) เป็นการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยน คือ ผู้นำจะให้รางวัลที่เหมาะสมเมื่อผู้ตามปฏิบัติงาน ตามข้อตกลงหรือใช้ความพยายามในการทำงาน ผู้นำจะศึกษาความต้องการของผู้ตามแล้วประสาน สัมพันธ์ระหว่างการเสนอความต้องการของผู้ตามกับผลงานที่ผู้นำต้องการให้เกิดขึ้น การให้รางวัล ตามสถานการณ์นั้น จะเป็นการจูงใจโดยให้รางวัลเป็นการตอบแทน เป็นการจูงใจเพื่อสนอง ความต้องการขั้นต้น ตามแนวคิดของมาสโลว์ และเป็นการจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นหากผู้นำมีชื่อเสียงไม่เพียงพอ หรือขาดทรัพยากรที่จะสนองความต้องการ ของผู้ตามได้ ก็จะทำให้เป็นผู้นำที่หย่อนประสิทธิภาพไป และยิ่งไปกว่านั้นการให้รางวัลตามสถานการณ์ อาจทำให้บุคคลตอบสนองความต้องการเฉพาะตน มุ่งผลประโยชน์ส่วนตนทำงานเพื่อตนเอง มิใช่เพื่อกลุ่มหรือองค์กร

2) การบริหารแบบวางเฉย (Management by Exception) เป็นการบริหารงาน ที่ปล่อยให้เป็นไปตามสภาพเดิม (Status Quo) คือ ผู้นำจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว จะเข้าไปแทรกก็ต่อเมื่อ มีอะไรเกิดผิดพลาดขึ้นหรือการทำงานต่ำกว่ามาตรฐาน การเสริมแรงมักจะเป็นทางลบ คือ ตำหนิ และให้ข้อมูลย้อนกลับทางลบ บริหารงานโดยไม่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไร ปล่อยให้ทำงาน เหมือนเดิม จะเข้าไปแก้ไขต่อเมื่องานบกพร่องหรือไม่ได้มาตรฐาน

4.2.2 แบบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เป็นการเปลี่ยนสภาพของทั้งบุคคลและ ระบบให้ดีขึ้น เป็นแนวคิดทางการศึกษาของผู้นำแนวใหม่ที่มุ่งยกระดับความต้องการ ความเชื่อ เจตคติ คุณธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงกลุ่มองค์กรให้มีประสิทธิผล โดยมีแนวคิดว่าการศึกษภาวะผู้นำในระยะที่ผ่านมา ยังไม่สามารถอธิบายภาวะผู้นำอย่างชัดเจน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้นำขยายขอบเขตและยกระดับความสนใจของผู้ตาม ผู้นำ จะทำให้ผู้ตามตระหนักถึงความสำคัญ และยอมรับในจุดประสงค์และภารกิจของกลุ่ม ผู้นำจะชี้แนะ

ให้ผู้ตามมองเห็นประโยชน์ขององค์การหรือของกลุ่ม องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มี 4 องค์ประกอบ คือ

1) ความเสน่ห์ (Charisma) เป็นความสามารถของผู้นำที่จะทำให้ผู้อื่นอยากที่จะยอมรับและยอมเป็นผู้ตาม ผู้นำประเภทนี้มีความสามารถในการชักนำ เคลี้ยกล่อม และมีพลังที่จะกระตุ้นให้คนอื่นมีความเห็นคล้อยตาม การพิจารณาภาวะผู้นำโดยเสนหานั้นดูได้จากวิธีที่ผู้ตามรับรู้และปฏิบัติตนต่อผู้นำ ผู้ตามจะเชื่อถือ ศรัทธา ภูมิใจ และเชื่อในความสามารถของผู้นำที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ผู้ตามเห็นว่าผู้นำทำให้ตนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย คลองให้เกิดความภักดี ผู้นำโดยเสนหามักจะพบในองค์กรที่กำลังตกต่ำ และกำลังเปลี่ยนแปลง คืบหน้าเพื่อความก้าวหน้ามากกว่าองค์กรที่มีความสำเร็จสูง โดยสรุปแล้วความเสน่ห์ในองค์ประกอบนี้ หมายถึง ปฏิบัติการของผู้ตามที่มีต่อผู้นำด้วยการแสดงตนเป็นพวกด้วย เลียนแบบหรือเอาอย่างยอมรับในเป้าหมายของภารกิจ ผู้นำโดยเสนหานี้จะได้รับการยกย่อง มีอำนาจบารมี มีมาตรฐานในการทำงาน ตั้งเป้าหมายที่ท้าทายสำหรับผู้ตาม

2) การคลลใจ (Inspiration) เป็นวิธีการที่ผู้นำอธิบายเป้าหมายในอนาคตขององค์การ ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม เป็นการอธิบายให้ทราบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถช่วยกันปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างไร โดยจุดประกายความคิดที่จะช่วยทำงานใหญ่ได้สำเร็จ โดยใช้ความพยายามมากขึ้น การคลลใจผู้ตามนั้นผู้นำจะให้แรงหนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) ทั้งด้วยการพูดและการกระทำ การคลลใจเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ตาม อาจทำได้โดยสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ตาม ให้ผู้ตามเห็นคุณค่าของงานที่ทำ และเชื่อว่าผู้ตามมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จ และเชื่อในเหตุผลของการกระทำ ให้ผู้ตามตระหนักว่าสิ่งที่จะทำนั้นทำไปเพื่ออะไร ทำไมต้องทำ สร้างความเข้าใจว่าสิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า มีเป้าหมาย โดยสร้างความคาดหวังว่าจะทำได้สำเร็จ เพราะความคาดหวังมีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน ถ้าคาดหวังว่าทำแล้วจะสำเร็จก็จะมีความมานะพยายามในการทำงาน กล่าวโดยสรุป คือ ผู้นำจะคลลใจผู้ตามโดยกระตุ้นอารมณ์ผู้ตามให้เพิ่มความตระหนักและเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย เห็นคุณค่าของเป้าหมายและเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้

3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation) เป็นวิธีการที่ผู้นำช่วยผู้ตามให้แก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ กระตุ้นการสร้างระบบความคิด เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้ตามรู้จักวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มียุทธศาสตร์ในการคิด ส่งเสริมการแก้ปัญหาในลักษณะป้องกันไว้ก่อน (Proactive) มากกว่าจะตามไปแก้ปัญหา (Reactive) ในการกระตุ้นการใช้ปัญญานั้น ผู้นำมีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะแสดงให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ชี้แนะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าอุปสรรค

คือปัญหาที่จะต้องแก้ไข และเน้นการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล กล่าวโดยสรุปคือ ผู้นำจะกระตุ้นผู้ตาม ให้ใช้ปัญญา ใช้ความคิด โดยกระตุ้นผู้ตามให้สงสัยวิธีการทำงานแบบเก่า หรือวิธีการทำงานตามแบบเดิม ผู้ตามจะได้รับการสนับสนุนให้ประเมินค่านิยม ความเชื่อและความคาดหวังของตน ของผู้นำและขององค์กร นอกจากนั้นผู้ตามจะได้รับการสนับสนุนให้คิดเอง พัฒนาตนเองในการ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

4) การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน (Individualized Consideration) เป็นลักษณะ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และส่งผลถึงความพอใจของผู้ตาม การมุ่งสัมพันธ์ อาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การมุ่งสัมพันธ์โดยเน้นที่กลุ่ม ปรีกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นกลุ่ม และการมุ่งสัมพันธ์ที่เน้นเป็นรายบุคคล ผู้นำสนใจผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน สำหรับผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพมุ่งเน้นความสัมพันธ์เป็นรายคน ในการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคนนั้น ผู้นำจะสนใจผู้ตาม แต่ละคนอย่างใกล้ชิด ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงผู้ตาม ซึ่งต้องการจะพัฒนาตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาผู้ตาม ตามความต้องการ ความสนใจ และความสามารถ ผู้นำอาจชมเชยเมื่อผู้ตามทำงาน ได้ดีชี้ให้เห็นจุดอ่อน ของการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคนนี้จะให้ประสบการณ์ ที่เป็นการเรียนรู้แก่ผู้ตาม ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเป็นผู้นำ เป็นการสื่อความหมายแบบสองทาง ช่วยให้ ได้ข้อมูลในการตัดสินใจที่ดีขึ้น และสามารถช่วยคลี่คลายความคลุมเครือในบทบาทของผู้ตาม ในการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน ผู้นำจะแสดงให้เห็นว่าตนสนใจความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ยกย่องระดับความต้องการและเป้าหมายของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำไม่เพียงจะบอกได้ว่าความต้องการของผู้ตามคืออะไร แต่ยังยกย่องระดับความต้องการให้มีระดับสูงขึ้น ผู้นำจะไม่แยกผู้ตามเป็นคนวงในหรือวงนอก จะเอาใจใส่ผู้ตามแต่ละคนอย่างสมดุลและเท่าเทียมกัน กล่าวโดยสรุป การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคนนี้ ผู้นำจะปฏิบัติต่อผู้ตามเป็นรายคนแตกต่างกัน แต่ปฏิบัติ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เพียงแต่การตั้งเป้าหมาย ผู้นำจะตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามและพัฒนา ผู้ตาม ส่งเสริมวิธีการตั้งเป้าหมายและวิธีการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นด้วย ในการมุ่งสัมพันธ์ เป็นรายคนนั้น ผู้นำจะมอบหมายภารกิจให้ผู้ตามปฏิบัติเพื่อให้มีโอกาสจะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

จากทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เริ่มมีความชัดเจนขึ้น เมื่อประมาณต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 แนวทาง ได้แก่ ทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีผู้นำเชิงปฏิบัติการ ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ และทฤษฎีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ

การตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ (Decision Making)

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจไว้ต่างๆ กัน แต่ผู้รู้ทางวิชาการเรื่องนี้ ซึ่งได้รางวัลโนเบลโดยตรง ได้แก่ ไฮมอนต์ (Simon, 1960 : 82 ; อ้างถึงใน พิทยา บรรรัตน์, 2535 : 111-113) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการที่ประกอบไปด้วยเชาวน์ปัญญา (Intelligent Activity) หรือการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ หมายถึง การสืบเสาะหาข่าวสารสภาพทางสิ่งแวดล้อม สำหรับการใช้ในการตัดสินใจกิจกรรมออกแบบ (Design Activity) หรือการหาแนวทางเลือกที่พอเป็นไปได้ ซึ่งหมายถึง การสร้าง พัฒนา วิเคราะห์ แนวทางต่างๆ ที่จะนำไปปฏิบัติได้ กิจกรรมคัดเลือก (Choice Activity) หรือการเลือกทางเลือกจากทางเลือกที่มีอยู่ หมายถึง การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมจะนำไปปฏิบัติได้จริง การตัดสินใจเป็นเรื่องของการจัดการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และในการจัดการนั้น การตัดสินใจเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานทุกๆ เรื่อง ทุกๆ กรณี เพื่อดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ อาจมีเครื่องมือมาช่วยในการพิจารณา มีเหตุผลส่วนตัว อารมณ์ ความรักใคร่ ชอบพอ เข้ามามีส่วนร่วมในการเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ การตัดสินใจมีลักษณะเป็นกระบวนการอันประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ต่อเนื่องกันไป ดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา (Problem Identification) ในขั้นตอนแรกของการตัดสินใจนั้น จึงเป็นเรื่องราวของการสร้างความแน่ใจ มั่นใจ โดยการค้นทำความเข้าใจกับตัวปัญหาที่แท้จริง ก็เพราะเหตุว่ากระบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นตามขั้นตอนแรก เมื่อผู้ทำการตัดสินใจมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้นมา นั่นก็คือ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในว่า ได้มีปรากฏบางสิ่งบางอย่าง มิได้เป็นไปตามที่คาดคิด
2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information Search) การเสาะหาข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้นก็คือ การเสาะหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็ได้
3. การประเมินค่าข่าวสาร (Evaluation of Information) เป็นความจำเป็นที่จะต้องประเมินค่าดูว่า ข่าวสารที่ได้มานั้นถูกต้อง เหมาะสม เพียงพอตรงเวลาและสามารถที่จะไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่
4. การกำหนดทางเลือก (Listing Alternative) เป็นขั้นตอนสำคัญของการตัดสินใจ คือ การกำหนดทางเลือกมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เป็นการที่จะพยายามจะครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหาได้หลายๆ วิธี ถ้าเรามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง เราอาจจะกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริง

5. การเลือกทางเลือก (Selection of Alternative) เมื่อได้กำหนดทางเลือกต่างๆ ออกมาแล้ว พร้อมทั้งกำหนดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมในการแก้ปัญหา ขั้นตอนต่อไป คือ การเลือกทางเลือกที่จะปฏิบัติการต่อไป (Selection of a Course of Action) และขั้นนี้เองที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง

6. การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Implement of Decision) เมื่อทางเลือกได้ถูกเลือกเข้ามาแล้ว ก็เป็นการปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจหรือทางเลือก

ทฤษฎีการตัดสินใจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2548 : 38) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำได้ นโยบายสาธารณะที่ดี ในกระบวนการทางนโยบายสาธารณะ ส่วนหนึ่ง คือ การตัดสินใจที่รอบคอบ อยู่บนพื้นฐานหลักของเหตุและผล ซึ่งทฤษฎีที่สำคัญๆ ได้แก่

1. ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล (Rational Decision Making)
2. ทฤษฎีตัวแบบการเปลี่ยนแปลงจากเดิมบางส่วน (Incremental Decision Making)
3. ทฤษฎีการตัดสินใจแบบผสมผสาน (Mixed - Scanning)

1. ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล (Rational - Comprehensive) ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผลมีหลักการประเมินทั้งหมด มีขั้นตอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์ปัญหา เช่น ปัญหานั้นสำคัญมากน้อยเพียงใด อะไรคือปัญหาของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างไร

1.2 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เช่น เราจะกำหนดนโยบายต่อไปอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาลงได้ เช่น ปัญหาความยากจน เราต้องการทำการวิเคราะห์ความยากจน อะไรคือความจน เป็นความยากจนคือไม่มีเงิน หรือจนเพราะไม่มีปัญญา (ความจนที่เงินที่สุด) ต้องแก้ไขปัญหาลงถูกจุด

1.3 วิเคราะห์ทางเลือก เป็นทางเลือกที่นักวิเคราะห์คิดได้ จะมีกี่ทางเลือกก็ได้เท่าที่นักวิเคราะห์จะคิดวิเคราะห์ได้ แล้วทำการวิเคราะห์แต่ละทางเลือก เช่น ใช้แนวทางวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ เช่น การลงทุน - กำไรคุ้มหรือไม่ (Cost Benefit) โดยนำทางเลือกทั้งหมดมาเปรียบเทียบ (ในรูปแบบของมูลค่า) แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เห็นว่าดีที่สุด

ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล จะเป็นการวิเคราะห์เชิงนโยบายสาธารณะทางหนึ่ง ก่อนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้นโยบายสาธารณะที่ดี เพราะตั้งอยู่บนหลักของเหตุและผล ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เปรียบเทียบได้ชัดเจน ทำให้การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของหลักข้อเท็จจริง (ความจริง) โดยอาศัยข้อมูล / ข้อเท็จจริง (Fact) เพื่อนำมาวิเคราะห์ในแต่ละทางเลือก การตัดสินใจทำให้ได้ทางเลือกที่ดีและนโยบายสาธารณะที่ดี โดยสรุปภาพรวมของทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผลได้ดังนี้

1.1 เป็นนโยบายมุ่งผลประโชชน์สูงสุดของสังคมแยกค่านิยม (Value) ของสังคมออกจากข้อเท็จจริง / ความจริง (Fact) เพื่อไม่ให้ค่านิยมแฝงอยู่ในการตัดสินใจ เพราะค่านิยมเป็นแนวโน้มของความคิดที่นำไปสู่พฤติกรรมกระทำต่างๆ ดังนั้นค่านิยมของสังคม สามารถประเมินแยกออกจากข้อเท็จจริงได้ โดยการทำให้ค่านิยมให้เป็นตัวเลขทั้งหมด เช่น โครงการใดเกิดขึ้นจะมีคำถามว่า ผลกระทำจากโครงการที่เกิดขึ้นกับสังคม เช่น ถ้าต้องอพยพย้ายบ้าน / ย้ายถิ่นฐาน ท่านพึงพอใจค่าตอบแทนเป็นเงินเท่าไรจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของท่าน / การอพยพของท่าน เป็นการแปลงคุณค่า (คือค่านิยม) ให้เป็นมูลค่า คุณค่า เช่น วัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า เมื่อรัฐบาลต้องการแปลงคุณค่า (วัฒนธรรม) เป็นมูลค่าโดยการขายวัฒนธรรมในลักษณะการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้เงินมาเป็นมูลค่า จากปัญหาที่ตามมามากมาย

1.2 ระบบการตัดสินใจเชิงเศรษฐศาสตร์ เช่น เรื่องของ Cost Benefit

1.3 เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

1.4 มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ตั้งแต่การจำแนกปัญหา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ค่านิยม

ต้นทุน

1.5 ผลประโยชน์เปรียบเทียบผลลัพธ์

1.6 เลือกลดผลลัพธ์

2. ทฤษฎีตัวแบบการเปลี่ยนแปลงจากเดิมบางส่วน (Incremental Decision Making)

โดยมีแนวคิดดังนี้

2.1 นโยบายเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากอดีต ยอมรับค่านิยม

2.2 มีการปรับปรุงจากของเดิมเป็นบางส่วน เพราะผู้พิจารณานโยบายไม่ได้ดูทั้งหมด

2.3 ข้อจำกัดต่างๆ มีมาก

2.4 สานต่อนโยบายเดิม

2.5 มักเกี่ยวข้องกับเชิงการเมืองค่านิ่งข้อจำกัด

2.6 มีการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณา

2.7 การตัดสินใจไม่มีเพียงครั้งเดียว

2.8 แก้ปัญหาความไม่สมบูรณ์ทางสังคม

2.9 มีลักษณะอนุรักษ์นิยม ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง

3. ทฤษฎีการตัดสินใจแบบผสมผสาน (Mixed - Scanning) มีแนวคิดที่เป็นการประนีประนอม

ระหว่างหลักเหตุผลและการเปลี่ยนแปลงจากของเดิมบางส่วน แก่จุดอ่อนของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงบางส่วนจากของเดิมบางส่วน วิธีการตัดสินใจผสมผสานลักษณะนี้เหมือนกับการดูดาวบนท้องฟ้า โดยการส่องกล้องสำรวจดาวบนท้องฟ้าว่ามีดาวอะไรบ้าง แล้วตัดสินใจเลือกเฉพาะกลุ่มดาว

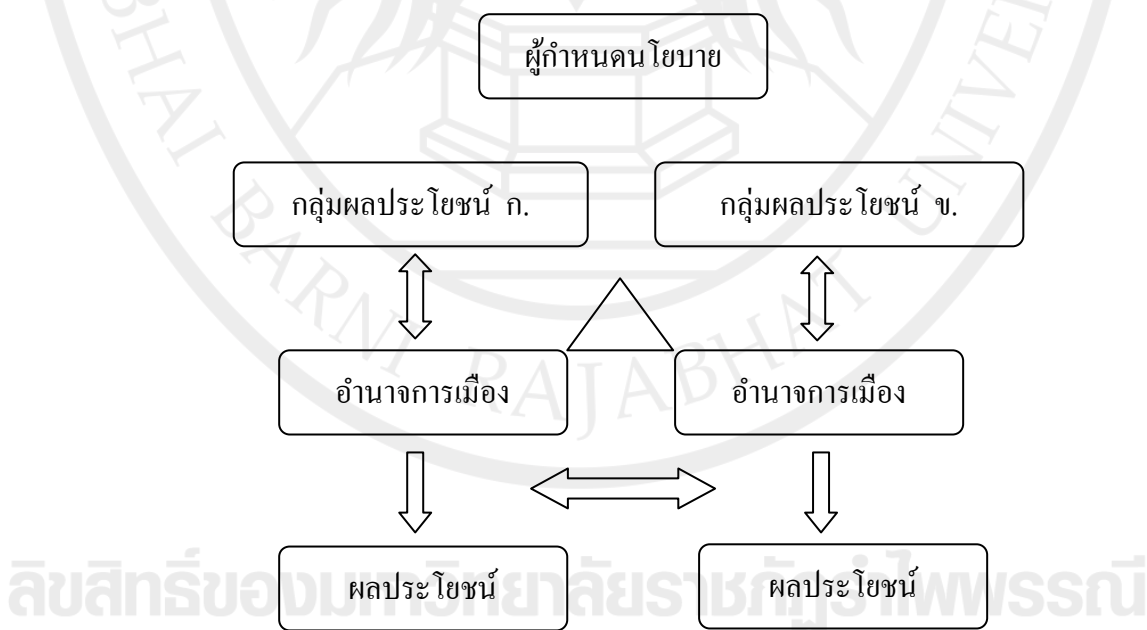
ที่เราสนใจมาศึกษา เช่นเดียวกับการสำรวจทางเลือกว่ามีทางเลือกอะไรบ้าง ทางเลือกใดเป็นทางเลือกที่น่าสนใจก็ศึกษาทางเลือกนั้น ทฤษฎีตัวแบบการวิเคราะห์นโยบาย : พฤติกรรมการเมือง ได้แก่

3.1 ทฤษฎีชนชั้นนำ อธิบายว่า นโยบายที่ได้มาจากการตัดสินใจจากชนชั้นนำ ถ้าผู้นำดี มีจริยธรรมศีลธรรมก็ส่งผลให้นโยบายดี ในทางกลับกันถ้าผู้นำไม่ดี ไม่มีจริยธรรมศีลธรรมไม่เห็นประโยชน์สาธารณะ / ประโยชน์สุขของสังคม นโยบายสาธารณะที่ออกมา ก็จะตกอยู่กับกลุ่มของตน เช่น โครงการสนามบินสุวรรณภูมิ โครงการแหลมผักเบี้ย โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โครงการโคกด้านตัว โครงการ SML เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีชนชั้นนำมีแนวคิดว่า

- 3.1.1 เป็นอำนาจนิยม
- 3.1.2 ให้ความสำคัญเฉพาะชนชั้นนำ
- 3.1.3 ใช้ค่านิยมหรือความพอใจของผู้นำเป็นหลัก

3.2 ทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ เป็นทฤษฎีที่ทำให้เราเข้าใจว่า การได้นโยบายสาธารณะที่ดี มาจากกระบวนการการต่อรองผลประโยชน์ ทำให้ Policy Stakeholder ทั้งหลายที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์เข้าไปขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การกำหนดนโยบาย นโยบายสาธารณะที่ดีส่วนหนึ่งอาจจะได้มาจากกระบวนการการต่อรองผลประโยชน์ การรักษาผลประโยชน์ต่อรองของกลุ่มต่างๆ ซึ่งมีแนวคิดว่า

- 3.2.1 เป็นสังคมประชาธิปไตย
- 3.2.2 มีกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์
- 3.2.3 มีการเรียกร้องและรักษาสิทธิ ผลประโยชน์ เจริญต่อรอง ผลักดัน

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบทางการเมืองของทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์

พฤติกรรมการณ์เลือกตั้งแบบความสำนึกเชิงเหตุผล

นักสังคมศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีของการเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theories) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) และทฤษฎีระบบ (Systems Theories) (วิญญู สะตะ. 2544 : 34)

การศึกษาค้นคว้าถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราดในครั้งนี้ได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) ของแอนโทนี ดาวน์ส (Anthony Downs) มาใช้ในการศึกษาโดยมองไปที่อิทธิพลของ “ความสำนึกเชิงเหตุผล” ของบุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นแนวทางในการศึกษาทฤษฎีดังกล่าวให้ความสำคัญเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียง การแถลงนโยบาย อิทธิพลทางการเงินและการแจกจ่ายสิ่งของ รวมถึงอิทธิพลของเทคนิคต่างๆ ของการบริหารการเลือกตั้ง แนวคิดทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ที่จะนำมาใช้ในการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

แอนโทนี (Anthony. 1957 : 78) ซึ่งระบุว่าความสำนึกเชิงตรรกะของบุคคลผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบาย และสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีลักษณะเช่นเดียวกับแนวคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์

เคย์ (Kay. 1920 : 67 ; อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2525 : 14) ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการชักจูง (Mobilized) เป็นสำคัญ ไม่ใช่เพราะไปด้วยความสำนึกของตนแต่อย่างใด

เมอร์เรียม และกอสเนลล์ (Merriam and Gosnell. 1924 : 132-135 ; อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2525 : 71) ได้ทำการศึกษาพบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (ที่มุ่งชีวิตโดยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเพศ) มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองคล้ายกัน และมักมีพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน

แคมเบลล์ (Campbell. 1954 : 95 ; อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2525 : 71) ศึกษาพบว่า

1. บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมต่างกัน ทำให้เขามีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อันนำไปสู่ความแตกต่างกันในพฤติกรรมด้วย บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมอย่างเดียวกันอาจมีพฤติกรรมเหมือนกันโดยไม่ตั้งใจเลียนแบบกันเลย

2. ค่านิยมทางวัฒนธรรมในสังคมเป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานเฉพาะอย่าง คือ บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมอย่างหนึ่งจะต้องมีความสนใจหรือพฤติกรรมอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

จากการศึกษาดังกล่าวเห็นได้ว่า พฤติกรรมของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ล้วนแต่เป็น พฤติกรรมที่มีสาเหตุหลักคั่นให้กระทำออกมาตามพื้นฐานของแต่ละคน กล่าวคือ บุคคลที่มีปัจจัย ทางเศรษฐกิจและสังคมอีกอย่างหนึ่ง ก็มีพฤติกรรมทางการเมืองออกไปในอีกลักษณะหนึ่ง

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้น ได้มีการศึกษาวิจัย โดยนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศ กล่าวคือ (กรมการปกครอง. 2539 : 1-11)

เมอร์เรียม และกอสเนลล์ (Merriam and Gosnell. 1924 : 132-135 ; อ้างถึงใน วิญญู สะตะ. 2544 : 33-35) มุ่งศึกษาอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (ที่บ่งชี้โดยระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ และเพศ) ที่มีต่อการ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะมีความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน

ลาซาร์เฟลด์ (Lazarsfeld. 1944 : 69 ; อ้างถึงใน วิญญู สะตะ. 2544 : 33-35) และการศึกษา โดยวิธีเดียวกันของเบอร์เรลสัน (Berelson. 1954 : 107 ; อ้างถึงใน วิญญู สะตะ. 2544 : 33-35) และ คณะได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหลายประการ เป็นต้นว่า การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทำให้คนที่ตัดสินใจไว้แล้วว่าจะเลือกผู้สมัครคนใด เปลี่ยนใจไปเลือก ผู้สมัครคนอื่นมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และในจำนวนที่เปลี่ยนใจไปนั้นเป็นพวกที่ ได้รับอิทธิพล จากความกดดันของกลุ่มที่นิยมพรรคการเมือง (กลุ่มปฐมภูมิ) ยิ่งกว่าจะเป็นอิทธิพลของประเด็น นโยบายที่ใช้ในการหาเสียงนอกจากนี้ยังพบว่า มีคนจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีการติดต่อสื่อสาร กับพรรคการเมืองที่ตนไม่สังกัด และที่สำคัญคือ อาชีพ ที่อยู่อาศัย (ชนบท ในเมือง) ศาสนา และ อุปนิสัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลในอดีต เป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อพฤติกรรม การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล

ลาซาร์เฟลด์ ได้สรุปผลการศึกษาของเขาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนความนิยมพรรค ของประชาชนว่า การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการนิยมพรรคการเมืองของประชาชน ทำให้ทราบ อัตราจำนวนของความนิยมพรรค และการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรคในแต่ละช่วงสมัยมีเพียงเล็กน้อย

กลุ่มบุคคล ที่เปลี่ยนความนิยมพรรค เป็นกลุ่มบุคคลที่สนใจการเลือกตั้งน้อยที่สุด สนใจรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนน้อยที่สุด ตัดสินใจเลือกตั้งใครล่าช้ากว่าพวกอื่น ชักชวนง่ายกว่าพวกอื่น และการชักชวนนั้นต้องทำโดยการติดต่อส่วนบุคคลไม่ใช่ติดต่อโดยใช้ ประเด็นนโยบายที่ใช้ในกรณีหาเสียงเลือกตั้ง และความเข้าใจที่ว่าบุคคลที่เปลี่ยนใจไปเลือก ผู้สมัครอื่น ที่ตนไม่นิยมในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจที่ใช้เหตุผล ใช้สติสัมปชัญญะและถูกชักจูง โดยประเด็นปัญหาที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นความเข้าใจผิด โดยสิ้นเชิง แท้ที่จริงนั้นกลับมีลักษณะตรงกันข้ามกับความเชื่อที่กล่าวมานั้น ทั้งหมด

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้นสรุปได้ว่า บุคคลมีความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางสังคมของตน ซึ่งเป็นฐานสำคัญของทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลที่ได้พิสูจน์แล้วว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นไปตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของเขา หาใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมืองที่เป็นนโยบายที่นำมาใช้ในการหาเสียงแต่ประการใด

ในช่วงเวลาต่อมา แคมเบลล์ (Campbell, 1954 : 95 ; อ้างถึงใน วิญญู สะตะ, 2544 : 33-35) และคณะได้ให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการนิยมพรรค และการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรค ในแต่ละช่วงสมัยมีเพียงเล็กน้อย

อิทธิพลของปัจจัยที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงสมัย ที่มีต่อการเปลี่ยนความนิยมพรรค จากการศึกษพบว่า นโยบายในประเทศและต่างประเทศที่สำคัญในแต่ละช่วงสมัยจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความนิยมพรรค นั่นคือการเปลี่ยนความนิยมพรรคที่แฉ่งไปมาในแต่ละช่วงสมัยนั้นเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยระยะสั้น (Short - Term Factors) และสิ่งนี้เองที่ทำให้ผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งแตกต่างกันไปจากการเลือกตั้งครั้งอื่นๆ และหากจะศึกษาในช่วงระยะเวลาที่ยาวออกไป ก็จะพบความสมดุลในตัวของมันเอง สรุปได้ว่า ความนิยมพรรคของประชาชนเป็นตัวแปรสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยระยะสั้นนั้นทำให้ผลการเลือกตั้งเปลี่ยนไปมาระหว่างสองพรรคใหญ่

สำหรับในประเทศไทยที่กำลังพัฒนานั้น ผลการศึกษาพบว่า เนื่องจากประชาชนส่วนหนึ่งไปลงคะแนนเสียงเพราะถูกชักจูงยิ่งกว่าการตัดสินใจด้วยตัวเอง มีผลให้ชนชั้นต่ำที่อาศัยอยู่ในชนบทที่มีการศึกษาน้อย หรือกล่าวอย่างรวม ๆ ว่า ผู้มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองและเป็นผู้มีความรู้ต่อการเมืองในแง่ลบ สรุปได้ว่า บุคคลที่อยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจ - สังคมต่ำ ไปลงคะแนนเสียงด้วยการถูกระดม (Mobilized) เป็นสำคัญ หาใช่เพราะความสำนึกของตนเองแต่อย่างใดไม่ ปัญหาต่อไปนี้ก็คือ ใครเป็นผู้มีอิทธิพลสามารถชักจูงบุคคลเหล่านี้ให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คำตอบดังกล่าวนี้พอที่จะอธิบายได้ด้วยทฤษฎีที่ว่าด้วยชนชั้นนำในชุมชน สำหรับกรณีของประเทศไทยข้อมูลบ่งชี้ที่น่าสนใจว่ากำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน คือ ผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (กรมการปกครอง, 2539 : 1-11)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และอุดม พิริยสิงห์ (2527 : 23-24) กล่าวว่า สภาพการลงคะแนนเสียงตามปรกติ คือ ความกำกวมของคะแนนเสียงซึ่งเป็นสภาวะสมดุลของระบบ เมื่อมีพลังเฉพาะช่วงสมัย ซึ่งได้แก่ ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบาย และปัญหาทางการเมืองภาพพจน์ที่มี

ต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ เป็นต้น ซึ่งผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยของการเลือกตั้งเมื่อมวลชนรวมกันแล้ว ผู้ลงคะแนนเสียงจะชอบพรรคหนึ่งมากกว่าอีกพรรคหนึ่ง ทำให้แกว่งออกจากสภาวะสมดุลปกติไป และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะแกว่งกลับ โดยนับเดีวกันนี้เรื่อยไปคล้ายกับลูกตุ้มนาฬิกา ซึ่งการใช้ทฤษฎีระบบเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่พลังเฉพาะสมัย อันได้แก่ ความสนใจในตัวผู้สมัคร ภาพพจน์ของผู้สมัคร และผลการปฏิบัติงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ที่ประมวลเข้าแล้วทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกหรือลงคะแนนให้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตรา พรหมชุตินา (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า สิ่งที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชนที่พิจารณาได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักผู้สมัครเป็นการส่วนตัวหรือจากห้วคะแนน ตลอดจนพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัคร หรือการให้อามิสสินจ้างแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มีส่วนทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง หรือไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เช่นกัน

2. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนดี

คุณวุฒิ ออสุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน มีความคิดเห็นด้วยในระดับสูง ต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวหิน โดยตรงจากประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของกรรมการชุมชนย่อยเทศบาลตำบลหัวหิน ที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวหิน โดยตรงจากประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ส่วนอายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็น

มารุต มลารัตน์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เพศและอายุ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ในขณะที่ระดับการศึกษาและรายได้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส่วนปัญหาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร คือ ผู้สมัครมีจำนวนให้เลือกน้อย มีการซื้อสิทธิขายเสียง และเกิดความลำบากใจในการเลือก หากผู้สมัครเป็นเครือญาติหรือคนสนิท นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าในการตัดสินใจ

เลือกผู้สมัคร ควรเลือกผู้สมัครที่มีผลงานและนโยบายการบริหารงานที่ดี และควรตัดสินใจเลือกด้วยตัวเองไม่ควรให้ใครมาชักจูง

รณนัทชัย อมรไชยพัฒน์ (2551 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณนาเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 350 คน โดยเก็บแบบสอบถามในเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2551 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.6 อายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 47.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งกรรยาร้อยละ 52.6 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 70.0 อาชีพเกษตรกรกรรยาร้อยละ 42.2 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 55.4 และในส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ในแต่ละข้อมีดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ทั้ง 5 ชุมชน ได้รับทราบการประชาสัมพันธ์ในการเลือกตั้งทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ การแนะนำตัวของผู้สมัครเอง แต่ละชุมชนจะมีแกนนำประจำชุมชน มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยในระบบอิงเขตที่สวยงาม สอดแทรกอุดมการณ์ในการทำงานของผู้สมัครที่น่าเชื่อถือ และประชาชนในชุมชนมีความตื่นตัวต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยไปใช้สิทธิเลือกตัวแทนตนเองไปทำหน้าที่ในการบริหารงานชุมชนในระดับตำบล

2. ข้อมูลส่วนตัวของผู้สมัครรับการเลือกตั้งทั้ง 5 ชุมชน จะทราบข้อมูลส่วนตัวของผู้สมัครคล้ายๆ กัน เป็นบางอย่างเท่านั้น เนื่องจากวิถีชีวิตมีความแตกต่างกัน แต่การตัดสินใจเลือกตั้งจะมองจากผลงานที่ผ่านมา ความมีชื่อเสียง และความเป็นกันเองของผู้สมัครเท่านั้น ผลที่จะตามมาอีกอย่างก็คือ ความร่วมมือของคนในชุมชนกับผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้นำท้องถิ่นมีความราบรื่น ไม่มีปัญหาอุปสรรค

3. ประสบการณ์ในการบริหารจัดการของผู้สมัครทั้ง 5 ชุมชน ตอบคำถามที่คล้ายๆ กัน คือ ผู้สมัครจะมีการหาแกนนำประจำชุมชน มีการวางแผนการทำงาน แนะนำชี้แจงการทำเครื่องหมายลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นการแนะนำให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงทั้ง 5 ชุมชน มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันอยู่ในบางชุมชน เนื่องจากยุคนี้การเลือกตั้งเกือบทุกระดับต้องมีการใช้เงินเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง ทั้งๆ ที่การกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง แต่ก็ยังหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่จึงทำให้หลังการเลือกตั้งมีการฟ้องร้องในเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “เงินไม่มา กาไม่เป็น” เราจึงต้องมีการณรงค์กันให้มากขึ้นเพื่อเยาวชนรุ่นหลังจะได้ไม่เอาเยี่ยงอย่าง

5. พรรคการเมือง การเลือกตั้งในครั้งนี้อันผู้สมัครจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับประเทศเท่าใดนัก นอกจากกำลังใจของนักการเมืองที่เป็นคนในพื้นที่เท่านั้นส่วนใหญ่จะมาอาสาสมัครทำงานตามนโยบายของตนเอง ซึ่งอาจจะมีความสอดคล้องกับนโยบายของพรรคการเมืองระดับประเทศพรรคใดพรรคหนึ่งเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรมีการทำความเข้าใจกับประชาชนในการเลือกตั้งทั้งระเบียบนโยบายและการเชิญชวนไปเลือกตั้งอย่างถูกต้อง และมีการเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อดูปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย วุฒิพงษ์ ชุมเสนา (2551 : บทคัดย่อ) การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจ ทักษะหรือความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่แล้วจะเลือกที่ผู้สมัครมีผลงานดี มีความรู้ความสามารถและพร้อมจะเสียสละเพื่อส่วนร่วม และเลือกเพราะความเป็นเครือญาติ ถือว่าญาติพี่น้องเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทอดทิ้งกันไม่ได้ เหตุผลที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตัดสินใจลงคะแนนให้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ ท่วมเทให้กับการพัฒนาท้องถิ่น มีผลงานฝากไว้ดี สำหรับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งตัดสินใจไม่ลงคะแนนเสียงให้ได้รับเลือกตั้งนั้น เพราะชาวบ้านไม่ศรัทธา มีเครือญาติสนับสนุนน้อยและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครนายกเทศมนตรี ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนำไปใช้หาเสียง นั้นจะเป็นการเดินหาเสียงถึงตัวประชาชน และมีนโยบายว่าจะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการเลือกตั้งเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องความสำคัญเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่ประชาชนให้มากขึ้น เพราะเทศบาลตำบลก็นับว่าเป็นพื้นฐานของการบริหารในระดับท้องถิ่น อันจะเป็นกำลังสำคัญต่อการบริหารงานด้านการเมืองการปกครองของประเทศในระดับต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาวิธีการจูงใจให้ประชาชนให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการไปเลือกตั้งในทุกระดับการปกครองแก่ประชาชน เพราะจากการศึกษาพบว่าประชาชนไปเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเป็นผลต่อการพัฒนาระบบการเมืองของไทยในภาพรวม ซึ่งแนวทางแก้ไข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญสะดวกสบายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งแก่ประชาชน จัดให้วันเลือกตั้งในทุกระดับแต่ละครั้งตรงกับวันที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจส่วนตัวของประชาชนให้น้อยที่สุด นายกเทศมนตรีควรปฏิบัติตนให้ได้รับความเชื่อถือแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธา และมีทักษะที่ดีต่อระบบการปกครองของเทศบาล ปฏิบัติงานให้ได้ในระดับที่ดี มีความโปร่งใส

ณัฐพงศ์ นิลาทะวงษ์ (2552 : บทคัดย่อ) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรีจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนโยบายจะเลือกนายกเทศมนตรี เพราะนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรีเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ในการพัฒนาตำบล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยในการตัดสินใจด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช งานศพ งานแต่งงาน ฯลฯ อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยในการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร จะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นคนที่รู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับน้อย

โดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านจะเป็นปัจจัยด้านคุณสมบัติ เพราะผู้สมัครเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ดี เป็นผู้ที่มิชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีวาทศิลป์ และเป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง เข้าถึงและช่วยเหลือประชาชน

นางพวง กอธวัช (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลจากการศึกษาพบว่า

1. อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในอันดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนรายได้อยู่ในอันดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการจูงใจ และการซื้อสิทธิขายเสียง ($\bar{X} = 4.02$) 2) ด้านการรณรงค์หาเสียง ($\bar{X} = 4.01$) 3) ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.97$) และ 4) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตำบลนาเมือง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้ การออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และใส่ใจประชาชนเป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น ความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สมัครนายกเทศมนตรี ผลงานในอดีตของผู้สมัครเป็นสิ่งที่ประชาชนนำมาประกอบในการตัดสินใจใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่ง การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และระเบียบในการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม

สำหรับผู้สมัครนายกเทศมนตรี นโยบายพัฒนาในการขุดลอกคูคลองน้ำ และพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตร เป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น

4. ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้เทศบาลดำเนินการในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ครั้งต่อไป คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้การเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แก่ผู้สมัครและประชาชน ควรมีการเดินรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น โรงเรียน สถานีนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง และเทศบาลควรจัดหาเวทีปราศรัยให้ผู้สมัคร ได้แสดงวิสัยทัศน์และนโยบายท้องถิ่น ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

พัชรา เพ็ชรจรรยา (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องเหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลจากการศึกษาพบว่า ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนั้น ประชาชนพิจารณาจากความรู้ ความสามารถและระดับการศึกษาของผู้สมัครเป็นเหตุผลหลัก อันดับรองลงมา คือ นโยบายในการบริหารของผู้สมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายแก้ไขปัญหาเสพติด ต่อมาคือการแจกเงินซื้อเสียงของผู้สมัคร ผลงานของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ผ่านมา ประชาชนให้ความสำคัญกันน้อยมากจากการศึกษาครั้งนี้ จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ความสามารถและการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีระบบการวัดผลและประเมินผลงานจากนโยบายของนายกเทศมนตรี หลังจากการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แล้วว่า ได้ทำตามนโยบายที่เคยให้ไว้ บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงว่า เหตุประกอบการตัดสินใจต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น น่าจะมีความสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน การเลือกเหตุผลประกอบการตัดสินใจเหล่านี้ มาเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษา จะพบว่าเหตุผลประกอบการตัดสินใจด้านต่างๆ สามารถที่จะอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล โดยการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้สำหรับกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย และสำรวจข้อมูลในพื้นที่เฉพาะในเขตเทศบาลเมืองตราด เพื่อศึกษาว่าปัจจัยอะไรที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมืองจังหวัดตราด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ภาคินพนธ์จะใช้การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยจะพิจารณาหัวข้อเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ทั้ง 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางพระ และตำบลวังกระแจะบางส่วน จำนวนทั้งสิ้น 7,446 คน (เทศบาลเมืองตราด. ออนไลน์. 2552)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ จะใช้แนวคิดของยามานะ (Yamane. 1973 : 125) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)

N = ขนาดประชากร (Population)

e² = ความคลาดเคลื่อน (Error) ในการสุ่ม (Sampling) = +/- 0.05
(ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 %)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{7,446}{1 + 7,446 (0.05)^2} \\ &= \frac{7,446}{1 + 18.615} \\ &= \frac{7,446}{19.615} \\ &= 379.6074 \approx 379 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน คือ การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และการสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

1. การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling)

สูตร =
$$\frac{\text{จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เขตเลือกตั้งที่ 1	หน่วยเลือกตั้งที่ 1	597	31
	หน่วยเลือกตั้งที่ 2	758	39
	หน่วยเลือกตั้งที่ 3	558	29
	หน่วยเลือกตั้งที่ 4	549	28
เขตเลือกตั้งที่ 2	หน่วยเลือกตั้งที่ 1	665	34
	หน่วยเลือกตั้งที่ 2	493	25
	หน่วยเลือกตั้งที่ 3	595	30
	หน่วยเลือกตั้งที่ 4	672	34
เขตเลือกตั้งที่ 3	หน่วยเลือกตั้งที่ 1	468	24
	หน่วยเลือกตั้งที่ 2	710	36
	หน่วยเลือกตั้งที่ 3	767	39
	หน่วยเลือกตั้งที่ 4	641	30
รวม		7,446	379

2. การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling)

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} &= \frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของหน่วยเลือกตั้งนั้น}} \\
 &= \frac{597}{31} \\
 &= 19.25806 \approx 19
 \end{aligned}$$

สรุปการสุ่มเชิงระบบจะใช้พิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง / หน่วยเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็นช่วง ลำดับที่ 1, 20, 39, 58, ..., 741, 760

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตาม โครงสร้างเนื้อหา ครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งประชาชนนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด โดยใช้คำถามปลายปิด ทั้งหมด 4 ด้าน 25 เรื่อง

- 2.1 ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี
- 2.2 ด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี
- 2.3 ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนของผู้สมัครนายกเทศมนตรี
- 2.4 ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครนายกเทศมนตรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open - Ended) เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การทดสอบเครื่องมือจะใช้การทดสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

1. การทดสอบความตรง จะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย (รายนามดังภาคผนวก ก)

โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์ด้วยค่า α ของ ครอนบาช (Cronbach, 1990 : 202) ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่า $\alpha = 0.98$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคล (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง
2. การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ในการตีความค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง	4.51 – 5.00	แสดงว่า	เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด
คะแนนระหว่าง	3.51 – 4.50	แสดงว่า	เป็นปัจจัยที่มีผลมาก
คะแนนระหว่าง	2.51 – 3.50	แสดงว่า	เป็นปัจจัยที่มีผลปานกลาง
คะแนนระหว่าง	1.51 – 2.50	แสดงว่า	เป็นปัจจัยที่มีผลน้อย
คะแนนระหว่าง	1.00 – 1.50	แสดงว่า	เป็นปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุด

การทดสอบสมมุติฐาน โดยตั้งนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

1. สมมุติฐานข้อที่ 1, 2, 5 จะใช้ t-test
2. สมมุติฐานข้อที่ 3, 4 จะใช้ F-test (ANOVA)
3. ในกรณีที่ยอมรับสมมุติฐานอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่

โดยใช้ค่าเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อในการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
t	แทน	ค่าแจกแจงแบบที (t – Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F – test)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
df	แทน	ค่าแห่งชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกฯ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว

กับผู้สมัครนายกฯ โดยเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากคะแนนรายชื่อและคะแนนรวมแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (n = 379)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	219	57.8
หญิง	160	42.2
รวม	379	100.0

จากตาราง 2 เราจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 42.2

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ (n = 379)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 ปี	206	54.4
มากกว่า 37 ปีขึ้นไป	173	45.6
รวม	379	100.0

จากตาราง 3 เราจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.4 ส่วนอายุมากกว่า 37 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.6

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 379)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	19	5.0
ประถมศึกษา	45	11.9
มัธยมศึกษา / ปวช.	136	35.9
ปวส. / อนุปริญญา	76	20.1
ปริญญาตรี	90	23.7
สูงกว่าปริญญาตรี	13	3.4
รวม	100	100.0

จากตาราง 4 เราจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. คิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมาคือ ระดับ ปวส. / อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.9 รองลงมาคือ ไม่ได้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.0 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ (n = 379)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ)	91	24.0
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างราชการ	102	26.9
พนักงานบริษัทเอกชน	57	15.0
เกษตรกร	21	5.5
กำลังศึกษา	83	21.9
อื่นๆ	25	6.6
รวม	100	100.0

จากตาราง 5 เราจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างราชการ คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ กำลังศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.9 รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 15.5 รองลงมาคือ อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 6.6 และอาชีพเกษตร คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n = 379)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 13,136 บาท	234	61.7
มากกว่า 13,136 บาทขึ้นไป	145	38.3
รวม	379	100.0

จากตาราง 6 เราจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 13,136 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.7 ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 13,136 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกฯ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครนายกฯ โดยเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากคะแนนรายข้อและคะแนนรวมแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน (n = 379)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{X}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี	4.15	0.55	มีผลมาก	1
2. ปัจจัยด้านนโยบาย	3.66	0.72	มีผลมาก	2
3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน	2.47	0.99	มีผลน้อย	3
4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัคร	2.24	1.09	มีผลน้อย	4
รวม	3.13	0.83	มีผลปานกลาง	

จากตาราง 7 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66 - 4.15$) ส่วนปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47 - 2.24$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกฯ นั้น เพราะประชาชนมองว่าบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกฯ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารจัดการเทศบาลนั้น จะต้องมีความสมบัตินั้นที่เหมาะสมที่ควรมีอยู่ในตัวผู้สมัครของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อภาพลักษณ์ของผู้ที่จะรับตำแหน่งนายกฯ อีกทั้งยังทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือในตัวผู้สมัครด้วย เช่น เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและสังคมยอมรับ เป็นบุคคลที่มีประวัติส่วนตัวดี เป็นต้น รวมถึงด้านนโยบายต่างๆ ที่มานำเสนอต่อประชาชน ก็เป็นเหตุผลที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกฯ เพราะนอกจากประชาชนจะมองที่คุณสมบัติของผู้สมัครแล้ว นโยบายที่สามารถพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงเทศบาลให้เป็นไปตามความต้องการหรือตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ ส่วนปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน และ

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัคร ประชาชนให้เป็นปัจจัยที่ความสำคัญต่อการเลือกตั้งน้อยนั้น จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและจากตาราง 3 และตาราง 5 จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีรายได้ และมีระดับการศึกษาในระดับหนึ่ง และมองเห็นถึงความสำคัญของการเป็นนายกฯที่จะต้องเข้ามาพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น โดยต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างมากในการบริหารจัดการ เพื่อให้เทศบาลพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น หากเลือกเพราะผลประโยชน์หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวมาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจแล้ว ก็อาจจะได้บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเทศบาล ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมายและมีผลเสียต่อส่วนรวม

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 379)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{x}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
1. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน	4.39	0.77	มีผลมาก	2
2. เลือกผู้สมัครนายกฯที่เคยผ่านประสบการณ์ด้านการเมืองมาก่อน	4.22	0.82	มีผลมาก	6
3. เลือกผู้สมัครนายกฯที่เคยเป็นอดีตข้าราชการระดับสูง	3.89	1.01	มีผลมาก	8
4. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคม	4.17	0.83	มีผลมาก	7
5. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคลที่มีฐานะดี	3.55	1.07	มีผลมาก	9
6. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท	3.68	1.15	มีผลมาก	10
7. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคลที่มีประวัติส่วนตัวดี	4.38	0.74	มีผลมาก	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{X}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
8. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มี ลักษณะดี ภูมิฐาน น่าเชื่อถือ	4.31	0.78	มีผลมาก	5
9. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มี มนุษยสัมพันธ์ และออกงานชุมชนเสมอ	4.33	0.71	มีผลมาก	4
10. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคล ที่พูดคุยให้ความเป็นกันเองไม่ถือตัว	4.42	0.68	มีผลมาก	1
รวม	4.13	0.78	มีผลมาก	

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55 - 4.39$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างมองว่าบุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปเป็นผู้บริหารจัดการเทศบาลนั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถ เพราะจะได้ใช้ความรู้นั้นไปช่วยพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงให้เทศบาลดียิ่งขึ้น จะต้องเป็นบุคคลที่พูดคุยให้ความเป็นกันเองโดยไม่ถือตัว เพราะเวลาพบปะประชาชน ประชาชนมาปรึกษาหารือ หรือขอความช่วยเหลือต่างๆ ถ้านายกฯ พูดคุยให้ความเป็นกันเองจะช่วยให้ประชาชนเกิดความผ่อนคลาย รู้สึกถึงความเป็นกันเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือเปิดเผยถึงเรื่องราวต่างๆ อย่างเต็มที่ จะต้องเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน เพราะการที่นายกฯ เป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นมานานจะทำให้เห็นถึงปัญหาต่างๆ และความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในแต่ละชุมชนได้เป็นอย่างดี รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงกับความต้องการของประชาชนในเทศบาลได้อย่างแท้จริง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านนโยบาย จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 379)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{X}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
1. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ ระยะเวลาที่บรรลุเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน	4.30	0.79	มีผลมาก	2
2. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง	4.34	0.80	มีผลมาก	1
3. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่ใช้คำพูดสวยหรูดูดี	3.03	1.27	ปานกลาง	4
4. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบเป็นทีม	3.91	1.07	มีผลมาก	3
5. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทุบโต๊ะ”	2.74	1.36	ปานกลาง	5
รวม	3.66	1.05	มีผลมาก	

จากตาราง 9 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านนโยบายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทุบโต๊ะ” ($\bar{X} = 2.74$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและจากประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมองว่า ในการเลือกนโยบายของผู้สมัครนั้น นอกจากจะเลือกนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงเทศบาลให้ดียิ่งขึ้นแล้ว สิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือ ต้องเป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ไม่ใช่ นโยบายขายฝัน แค่อำไว้เพื่อเรียกคะแนนเสียงของประชาชนเท่านั้น ซึ่งจะให้ประชาชนเหมือนเป็นคนโง่โดนหลอกง่ายๆ อาจจะก่อให้เกิดความรู้สึกในแง่ลบต่อผู้สมัครผู้นั้น ส่วนนโยบายของผู้สมัครนายกฯ ที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทุบโต๊ะ” นั้น กลุ่มตัวอย่างมองว่า

การที่นายกฯเน้นการบริหารแบบผู้นำทุบโต๊ะหรือเผด็จการนั้น เป็นการบริหารที่ขาดการมีส่วนร่วม ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชนในเทศบาลได้ ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแสดงได้ แต่ไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งในบางครั้งการแก้ปัญหาต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำคนในชุมชนมาแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางต่างๆ ในการแก้ปัญหานั้นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการเกิดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา และยังเป็นการหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาเทศบาลได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของประชาชนอีกด้วย

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 379)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{X}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
1. เลือกผู้สมัครนายกฯเพราะได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร	2.04	1.15	มีผลน้อย	5
2. เลือกผู้สมัครนายกฯเพราะได้รับการพาไปเที่ยวในที่ต่างๆ จากผู้สมัคร	2.11	1.23	มีผลน้อย	3
3. เลือกผู้สมัครนายกฯเพราะได้รับการจัดเลี้ยงจากผู้สมัคร	2.07	1.21	มีผลน้อย	4
4. เลือกผู้สมัครนายกฯเพราะผู้สมัครสัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้ภายหลังจากรับเลือกไปแล้ว	2.61	1.31	ปานกลาง	2
5. เลือกผู้สมัครนายกฯเพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช / งานศพ / งานแต่งงาน ฯลฯ	3.54	1.27	มีผลมาก	1
รวม	2.47	1.23	มีผลน้อย	

จากตาราง 10 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน โดยรวมอยู่ใน

ระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะผู้สมัครช่วยงาน ประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช / งานศพ / งานแต่งงาน ฯลฯ ($\bar{x} = 3.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร ($\bar{x} = 2.04$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และ ยังให้ความสำคัญกับงานประเพณีต่างๆ อย่างมาก เช่น งานบวช / งานศพ เป็นต้น ฉะนั้นเมื่อเวลาเจอ ผู้สมัครในงานประเพณีต่างๆ ก็จะมองว่าผู้สมัครนั้นเป็นบุคคลที่มีจิตใจดี เข้าถึงสังคมทุกชนชั้น ไม่แบ่งแยก ให้การดูแลอย่างทั่วถึง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือต่อบุคคลนั้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการเลือกตั้งนายกฯ ในส่วนที่เลือก ผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัครนั้น จากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้และมีการศึกษาในระดับหนึ่ง (ตาราง 3 และ 5) ไม่ค่อยมีความเดือดร้อนเรื่องเงินๆ ทองๆ ใช้จ่ายแบบพอประมาณ ทำให้เข้าใจว่าหากผู้สมัครคนนั้นลงทุน ด้วยการแจกเงินหรือสิ่งของต่างๆ แล้ว หากผู้สมัครคนนั้นได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกฯ จะต้องเกิดการถอนทุนคืน หรือแสวงหาผลประโยชน์เข้าตนเองมากกว่าจะพัฒนาเทศบาลให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ปัจจัย เรื่องได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจ เลือกตั้งนายกฯ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 379)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	$\bar{X}$	S.D.	ตีความ	อันดับ
1. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็นเพื่อนกับผู้ตอบแบบสอบถาม	2.22	1.24	มีผลน้อย	2
2. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็นญาติพี่น้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม	2.13	1.18	มีผลน้อย	5
3. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็นผู้มีพระคุณ / บุญคุณ กับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้สมัคร (ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม)	2.52	1.33	มีผลน้อย	1
4. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสอบถาม	2.18	1.20	มีผลน้อย	3
5. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้างาน / เครือญาติของหัวหน้างานของผู้สมัคร	2.15	1.20	มีผลน้อย	4
รวม	2.24	1.23	มีผลน้อย	

จากตาราง 11 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13 - 2.52$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและจากประสบการณ์ที่ได้ทำงานในท้องถิ่น ถึงแม้ผู้สมัครนายกฯ จะมีความสัมพันธ์ในการเป็นเพื่อน เป็นญาติพี่น้อง หรือผู้มีพระคุณกับประชาชนในระดับหนึ่ง แต่ถ้ามองการบริหารงานเทศบาลนั้น หากไม่ได้รับพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงให้ดีแล้วประชาชนก็ยังไม่น่าหันหน้าต่อการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกฯ มาก เพราะประชาชนมองเห็นถึงความสำคัญของบุคคลที่จะมาเป็นนายกฯ ว่าจะต้องมีความรู้ความสามารถ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีนโยบายที่สามารถพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงเทศบาลให้เจริญยิ่งขึ้น

เพื่อให้ทันต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มากกว่าจะให้เพื่อน ญาติพี่น้อง หรือผู้มีพระคุณที่ไม่มี ความรู้ความสามารถเข้าไปบริหารจัดการ อาจจะทำให้การพัฒนาของเทศบาลไม่สามารถทำได้ ดีเท่าที่ควร และจะทำให้ผลประโยชน์ของเทศบาลที่เป็นของส่วนรวมตกเป็นแค่ของคนกลุ่มหนึ่ง เท่านั้น ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาเทศบาลอย่างใหญ่หลวง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกฯ ปัจจัย ด้านนโยบาย ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร จำแนกตามเพศ ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองตราด แตกต่างตามเพศ	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	3.33	0.47	3.34	0.47	- 0.34	0.74

จากตาราง 12 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	อายุ				t	p
	น้อย		มาก			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
แตกต่างกันตามอายุ	3.36	0.50	3.30	0.42	1.30	0.19

จากตาราง 13 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามรายได้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	รายได้				t	p
	น้อย		มาก			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
แตกต่างกันตามรายได้	3.40	0.47	3.22	0.45	3.59	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกฯ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง					
นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	df	SS	MS	F	p
ภาพรวม 4 ด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	5	6.44	1.29	6.30	0.00*
ภายในกลุ่ม	373	76.16	0.20		
รวม	378	82.60	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังกล่าว จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราดของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม 4 ด้าน ตามระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ไม่ได้ศึกษา ($\bar{X} = 3.75$)	ประถมศึกษ ($\bar{X} = 3.35$)	มัธยมศึกษา / ปวช. ($\bar{X} = 3.36$)	ปวส. / อนุปริญญา ($\bar{X} = 3.38$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.16$)	สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.26$)
ไม่ได้ศึกษา	3.75	-	-0.40	-0.39*	-0.37	-0.59*	-0.49
ประถมศึกษา	3.35	-	-	0.01	0.03	-0.19	-0.09
มัธยมศึกษา / ปวช.	3.36	-	-	-	0.02	-0.20*	-0.10
ปวส. / อนุปริญญา	3.38	-	-	-	-	-0.22	-0.12
ปริญญาตรี	3.16	-	-	-	-	-	0.10
สูงกว่าปริญญาตรี	3.26	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า จากการทดสอบโดยใช้ค่าเชฟเฟ้ (Scheffe') มีค่าที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่

1. ไม่ได้ศึกษา และระดับมัธยมศึกษา / ปวช.
2. ไม่ได้ศึกษา และระดับปริญญาตรี
3. ระดับมัธยมศึกษา / ปวช. และระดับปริญญาตรี

ตาราง 17 แสดงการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	df	SS	MS	F	p
ภาพรวม 4 ด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	5	6.92	1.39	6.82	0.00*
ภายในกลุ่ม	373	75.68	0.20		
รวม	378	82.60	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพ โดยรวม 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังกล่าว จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองตราดของประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม 4 ด้าน ตามอาชีพแตกต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพ	$\bar{X}$	ธุรกิจ	ข้าราชการ	พนักงาน	เกษตรกร	กำลังศึกษา	อื่นๆ
		ส่วนตัว ฯลฯ ($\bar{X} = 3.31$)	พนักงาน บริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.22$)	($\bar{X} = 3.18$)	($\bar{X} = 3.64$)	($\bar{X} = 3.50$)	($\bar{X} = 3.39$)
ธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ)	3.31	-	-0.09	-0.13	0.33	0.19	0.08
ข้าราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้าง	3.22	-	-	-0.04	0.42*	0.28*	0.17
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.18	-	-	-	0.46*	0.32*	0.21
เกษตรกร	3.64	-	-	-	-	-0.14	-0.25
กำลังศึกษา	3.50	-	-	-	-	-	-0.11
อื่นๆ	3.39	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า จากการทดสอบโดยใช้ค่าเชฟเฟ (Scheffe) มีค่าที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่

1. อาชีพเกษตรกร และข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างข้าราชการ
2. อาชีพเกษตรกร และพนักงานบริษัทเอกชน
3. อาชีพกำลังศึกษา และข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างข้าราชการ
4. อาชีพกำลังศึกษา และพนักงานบริษัทเอกชน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (จากแบบสอบถามตอนที่ 3)

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปความคิดเห็นของประชาชนที่ได้ตอบแบบสอบถามและเขียนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

นายกเทศมนตรีต้องมีความจริงใจต่อประชาชน ทำตัวเสมอภาค ไม่ดูถูกประชาชน หลังได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว ต้องทำตามนโยบายที่ให้ไว้ ต้องเป็นบุคคลที่ทำงานจริงจังและจริงใจ ต้องช่วยเหลืองานของประชาชนในพื้นที่ให้ทั่วถึง พุดจริง - ทำจริง เป็นบุคคลที่เสียสละเวลาและความสุขส่วนตัว มีความซื่อสัตย์ - สุจริต เป็นคนมีวิสัยทัศน์ รับฟังความคิดเห็นของส่วนร่วม มีประวัติส่วนตัวและของวงศาคณาญาติไม่ต่างพร้อย ต้องดูแลปัญหาสาธารณูปโภคของประชาชนทุกเขตที่อยู่ในพื้นที่อย่างทั่วถึง โดยเน้นแถวๆ ชานเมือง ไม่ใช่ในเมืองสะดวกอย่างเดียว เน้นหาเสียงแต่ในเมืองทำเพื่อฐานเสียงมากเกินไปคนที่อยู่ชานเมืองจะรู้สึกเหมือนแปลกแยกเกินไป นโยบายที่ใช้ในการหาเสียงต้องถูกใจประชาชน เน้นการพัฒนาเป็นหลัก

ประชาชนที่จะลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งนั้นต้องมีความรู้จริงถึงผู้สมัครนั้นว่าเป็นคนดีหรือคนเลว ไม่ใช่เลือกตามเพื่อน เลือกตามญาติพี่น้อง หรือเป็นบุคคลที่เคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด โดยจำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

สรุปผล

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66 - 4.15$) ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47 - 2.24$)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55 - 4.39$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านนโยบายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ($\bar{x} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทูปโต๊ะ” ($\bar{x} = 2.74$)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช / งานศพ / งานแต่งงาน ฯลฯ ($\bar{x} = 3.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร ($\bar{x} = 2.04$)

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยรวมในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.13 - 2.52$)

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปรากฏผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งให้เห็นว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ปัจจัย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า 2 ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบาย

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้จากการทดสอบสมมุติฐาน

ดังตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบผลการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

สมมุติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ความแตกต่างตามเพศ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ไม่ยอมรับ
2. ความแตกต่างตามอายุ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ไม่ยอมรับ
3. ความแตกต่างตามระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ
4. ความแตกต่างตามอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ
5. ความแตกต่างตามรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ

จากตาราง 19 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

1. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามเพศ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ไม่สามารถยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามอายุ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ไม่สามารถยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจ
เลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ขอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ขอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ห้วงค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย จะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนมองว่าบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำนั้น จำเป็นที่ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้ป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา และจะนำผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน ในอันที่จะบรรลุเป้าหมาย และความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายของตนได้ พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 19) ดังนั้นประชาชนจึงได้ให้ความสำคัญมุ่งพิจารณาไปที่คุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี เช่น ต้องการบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถ และที่สำคัญมีความดี มีวิสัยทัศน์ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีประสบการณ์การทำงานสูง มีมนุษยสัมพันธ์และออกงานชุมชนเสมอ มีคุณสมบัติทางหน้าที่การงานดี เคยผ่านประสบการณ์ด้านการเมืองมาก่อน เป็นปากเสียงแทนประชาชนให้ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้ยามเดือดร้อน อย่างเช่น งบช่วยเหลือ งบพัฒนา ได้อย่างทั่วถึง เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม มีประวัติส่วนตัวดี การงานดี เป็นผู้ที่มีลักษณะดี ภูมิฐาน น่าเชื่อถือ มีความเป็นผู้นำ มีวาทศิลป์ และเป็นผู้ที่พูดจริง ทำจริง เข้าถึง ช่วยเหลือประชาชน ชุมชนต้องการคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการมาเป็นผู้นำของตน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรมการปกครอง (2529 : ก-ข) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะสอดคล้องในประเด็นแง่มุมของประชาชนที่อยู่ในชนบท มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติส่วนตัว และจะสอดคล้องในประเด็น

แ่งมุมของกลุ่มข้าราชการและนักธุรกิจส่วนตัว ได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้เป็นเวลานานแล้ว ก่อนการเลือกตั้ง แต่ลักษณะการตัดสินใจเลือกผู้สมัครยังคงพิจารณาการเป็นพรรคและคุณสมบัติส่วนตัวประกอบกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวุฒิปวงศ์ ชุมเสนา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจ ทศนะหรือความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่แล้วจะเลือกที่ผู้สมัครมีผลงานดี มีความรู้ความสามารถและพร้อมจะเสียสละเพื่อส่วนร่วม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตรา พรหมชุตติมา (2541 : 95-96) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเมืองและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่ผ่านมา สิ่งที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในประเด็นแ่งมุมของปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร คุณสมบัติของผู้สมัครมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักผู้สมัครเป็นการส่วนตัวหรือจากห้วคณะแนตตลอดจนพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัคร หรือการให้อามิสสินจ้างแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีส่วนทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เช่นกัน และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้ง เพราะอยากได้ผู้แทนดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งด้วย แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ ก็ยังขึ้นกับผู้ผู้นำในชุมชนและบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

2. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่า นอกจากประชาชนได้มุ่งความสนใจพิจารณาไปที่คุณสมบัติของผู้สมัคร แล้วยังมุ่งพิจารณาไปที่นโยบายของผู้สมัครด้วย โดยนโยบายของผู้สมัครนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น เรื่องสาธารณูปโภคพื้นฐาน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนคนจน ส่งเสริมการกีฬา ส่งเสริมเศรษฐกิจ การลดอุบัติเหตุ ส่งเสริมการสร้างอาชีพให้เกิดกลุ่มอาชีพ ดูแลผู้เฒ่าผู้สูงอายุ การปรับปรุงถนนคอนกรีต สถานที่ทิ้งขยะ กำจัดขยะ การแก้ปัญหาน้ำท่วมถนนยามฝนตก (ฤดูฝน) ปัญหาร่องน้ำระบายน้ำท่วม การเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องเป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ไม่ใช่แค่เอาไว้ใช้หาเสียงเพื่อเรียกคะแนนเฉยๆ เท่านั้น และควรระบุระยะเวลาที่สามารถบรรลุเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าโครงการที่วางแผนไว้จะสำเร็จเมื่อใด และยังเป็นการประเมินการทำงานของนายกเทศมนตรีไปในตัวด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนที่ตัดสินใจ

เลือกสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้เห็นนโยบายของผู้สมัครมาบริหารงานท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลได้รับการแก้ไข พัฒนา ปรับปรุง เสริมสร้างสิ่งต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น ให้ท้องถิ่นเทศบาลเจริญรุ่งเรืองมั่นคงตามยุคตามสมัย และประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างดี มีคุณภาพ และใช้ชีวิตได้อย่างมีความร่มเย็นเป็นสุขตลอดระยะเวลาไปจนถึงในอนาคต ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าข้อค้นพบนี้ มีความแตกต่างกันกับงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมุ่งหมายมีความแตกต่างกัน บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงทำให้ข้อค้นพบนี้ไม่มีความสอดคล้อง แต่เมื่อพิจารณาในแง่มุมมองตามกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษานี้พบว่า ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) ของแอนโทนี (Anthony, 1957 : 78) ที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ ที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 2 (หน้า 24) ในประเด็นของอิทธิพลของ “ความสำนึกเชิงเหตุผล” ของบุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง การแถลงนโยบาย รวมถึงอิทธิพลของเทคนิคต่างๆ ของการบริหารการเลือกตั้ง ซึ่งมีรายละเอียดที่อธิบายไว้ในบทที่ 2 (หน้า 24)

3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนผู้สมัครนายกเทศมนตรี อยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 26.9 ประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างราชการ และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ) ถึงร้อยละ 24.0 ซึ่งประชาชนในเขตเทศบาลมีรายได้ที่แน่นอนและดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายไม่ใช้จ่ายเงินเกินตัว จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทน เช่น เงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ ไม่ใช่ปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เพราะประชาชนมองว่าการเลือกตั้งนายกฯ ต้องเลือกบุคคลที่สามารถทำความเจริญให้ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงมากกว่าเรื่องผลประโยชน์ ประชาชนจึงมองในระยะไกลถึงความเจริญของท้องถิ่นมากกว่าผลประโยชน์เรื่องเงินในระยะสั้น โดยประชาชนได้มุ่งพิจารณาไปที่ตัวผู้สมัคร วิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกลที่จะมาพัฒนาท้องถิ่น และความเป็นมาของผู้สมัครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น อีกทั้งนโยบายของผู้สมัครที่แสดงออกมาตรงกับความต้องการที่ชุมชนท้องถิ่นกำลังมีความต้องการออกมาพอดีเป็นประเด็นเป็นนโยบายให้คนตัดสินใจเลือก ดังนั้นการที่จะได้บุคคลที่มาทำความเจริญให้ท้องถิ่นได้ ต้องเลือกที่คุณสมบัติและนโยบายมากกว่าเลือกที่ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนต่างๆ ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าข้อค้นพบนี้มีความแตกต่างกันกับงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมุ่งหมายมีความแตกต่างกัน บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงทำให้ข้อค้นพบนี้ไม่มีความสอดคล้อง แต่เมื่อพิจารณาในแง่มุมมองตามกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษานี้พบว่า

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียง ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือ “เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก” (สมบัติ จันทรวงศ์. 2536 : 185-188) ได้อธิบายว่า บุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้ความสำคัญไปที่การซื้อสิทธิขายเสียง อิทธิพลเงินทอง และการแจกจ่ายสิ่งของ โดยทั่วไปผลสรุปของการศึกษาเรื่องเลือกตั้งเท่าที่มีมา ได้ให้ข้อสรุปที่คล้ายคลึงกันว่า การจ่ายเงินซื้อสิทธิขายเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้สมัครนั้น เงินทองหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครได้กลายเป็น “ประเพณี” หรือ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของไทยแล้ว (สมบัติ จันทรวงศ์. 2536 : 169)

4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครนายกเทศมนตรี อยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนภาพรวมในเขตเทศบาลนั้น มีจำนวนที่มากกว่าเพื่อนฝูงญาติพี่น้องของผู้สมัคร ถึงแม้ผู้สมัครนายกฯ จะมีเพื่อนฝูงญาติพี่น้องมากมายก็ตาม แต่ถ้ามองการบริหารงานเทศบาลนั้น หากไม่ได้รับพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงให้ดีแล้ว ประชาชนก็จะไม่ให้ความสนใจในตัวบุคคลนั้น นั่นเป็นเพราะประชาชนเห็นว่าคนที่เลือกผู้บริหารงานท้องถิ่นที่จะสามารถพัฒนาสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงนั้น จะต้องดูที่วิธีการหาเสียง ยุทธวิธีในการหาเสียง นโยบายในการหาเสียง ประวัติความเป็นมาของผู้สมัคร (ภูมิหลังผู้สมัคร) เป็นต้น โดยที่ประชาชนหวังไว้ว่าจะสามารถพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ และพัฒนาท้องถิ่นนี้ให้เจริญรุ่งเรืองได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์กับผู้สมัครทั้งทางเพื่อนฝูงญาติพี่น้องในภาพรวมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด แล้วไม่ใช่ปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ฉัฐพงษ์ นิลาทะวงค์ (2552 : บทคัดย่อ) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพื่อนกับผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นญาติพี่น้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้ที่จะสมัครเป็นนายกฯ จะต้องปฏิบัติตนให้ได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจจากประชาชน โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์

กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ออกงานชุมชนอย่างสม่ำเสมอ พுகุญให้ความเป็นกันเองโดยไม่ถือตัวกับประชาชนทุกระดับชั้น เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองของเทศบาล

2. ผู้สมัครนายกฯ ควรมีการแถลง ปราศรัย ประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายต่างๆ ที่ใช้หาเสียง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการทำตามนโยบายที่ตั้งไว้ หลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ไปแล้ว เพื่อให้ประชาชนเกิดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ และยังเป็นการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนายกฯ ที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องให้การศึกษาและความรู้แก่ประชาชนในกลุ่มที่เลือกผู้สมัครที่ช่วยเหลืองานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้าน และผู้สมัครที่สัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้ภายหลังจากรับเลือกไปแล้วให้มากขึ้น ถึงแนวทางในการเลือกตั้งที่ควรจะเป็น และการทำให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญของการได้ตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ที่ผู้สมัครนั้นได้เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่นเป็นเหตุผลหลักมากกว่าการได้รับการช่วยเหลืองานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้าน คำสัญญาภายหลังได้รับเลือกไปแล้ว ความเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัคร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในลักษณะเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยเปลี่ยนตัวแปรหรือเพิ่มตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากภาคนี้ เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองรูปแบบของเทศบาล ด้านการณรงค์หาเสียง เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2529). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพฯ : กรมฯ กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2539). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 กรกฎาคม 2539. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพฯ : กรมฯ กระทรวงมหาดไทย.
- กวี วงศ์พุด. (2535). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คุณวุฒิ ออสุวรรณ. (2545). การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน : ศึกษากรณี
ความคิดเห็นของกรรมการชุมชนย่อยเทศบาลตำบลหัวหิน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตรา พรหมชุติมา. (2541). พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด
ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ฉลอง ภิมย์รัตน์. (2521). กระบวนการกลุ่ม. กูเกิ้ล : วิทยาลัยครูภูเก็ต.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2539). 100 ปี แห่งการปฏิรูประบอบราชการวิวัฒนาการของอำนาจรัฐ
และอำนาจการเมือง. กรุงเทพฯ : พี.เพรส.
- ณัฐพงษ์ นิลาทวงศ์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี ศึกษากรณี :
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
รป.ม. (การเมืองการปกครอง). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทศบาลเมืองตราด. (2552). ประวัติความเป็นมา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
[www.tratcity.go.th / home.htm](http://www.tratcity.go.th/home.htm). 24 ธันวาคม 2554.
- ชนันท์ชัย อมรไชยพัฒน์. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2553). การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475. กรุงเทพฯ : ฟ้าเดียวกัน.
- นางพาง กอธวัช. (2553). ศึกษาเรื่องการศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี
ตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม.
(รัฐศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2535). การจัดการองค์การ. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประทุม เป้นสุวรรณ. (2522). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- พยอม วงศ์สารศรี. (2534). การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : พรวานนการพิมพ์
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). ภาวะผู้นำ และการจูงใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรี โปรดักท์.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และอุดม พิริยสิงห์. (2527). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526 : ศึกษากรณีเขต 3 จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต.). (2540). ภาวะผู้นำความสำคัญต่ออนาคตไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ไทย.
- พระราชบัญญัติเทศบาล. (2552). พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 13). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.krisdika.go.th>. 24 ธันวาคม 2554.
- พัชรา เพ็ชรจรูญ. (2553). เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการศึกษาดูงาน รม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิทยา บวรรัตน์. (2535). รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ. 1887 - 1980). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2548). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : ชวนพิมพ์.
- มารุต มาลารัตน์. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รม. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2522). ภาวะความเป็นผู้นำ กลุ่มพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.krisdika.go.th>. 24 ธันวาคม 2554.
- วิญญู สะตะ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ของประชาชน : กรณีศึกษา ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่เขตเลือกตั้ง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วุฒิพงษ์ ชุมเสนา. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา**. รายงานการศึกษาอิสระ รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สงวน ช้างฉัตร. (2541). **พฤติกรรมองค์กร**. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สถิต วงศ์สุวรรณค์. (2529). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. (2536). **เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก**. กรุงเทพฯ : คปไฟ.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2525). **พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงของคนไทย**.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ นิลมูล. (2552). **ภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
รป.ม. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536). “หน่วยที่ 5 ภาวะผู้นำ,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา **ทฤษฎี
และแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**. หน้า 24. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุชย์. (2518). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). **วิถีสังคมไทย : ความคิดทางการเมืองการปกครอง**. กรุงเทพฯ :
เรือนแก้ว.
- Anthony, Downs. (1957). **The Economic Theory of Democracy**. New York : Harper.
- Arnold, High J. and Feldman, Daniel C. (1986). **Managing Individual and Group Behavior in
Organization**. Singapore : McGraw – Hill.
- Bass, Bernard M. and Avolio, Bruce J. (1990). **Manual for the Multifactor Leadership
Questionnaire**. California : Consulting Psychologists.
- Bennis, Warren. (2002). **Our Definition of Leadership**. (Online). Available :
<http://www.teal.org.uk/Leadership//definition.html>. 8 January 2008.
- Burns, James M. (1987). **Leadership**. New York : Harper and Row.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. 5th ed. New York : Harper Collins.
- David, Schwartz. (1980). **International of Management : Principle, Practice and Process**.
Harcourt : Jovananick.
- Drucker, Peter. (2002). **Our Definition of Leadership**. (Online). Available :
<http://www.teal.org.uk/Leadership//definition.html>. 8 January 2008.

Fiedler, Fred E. (October 1965). "Engineer the Job to fit the Manager," **Harvard Business Review**. 20(6) : 20.

Hersey Paul, and Blanchard, Kenneth H. (1993). **Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources**. Englewood Cliffs : A Simon and Schmaste.

Koontz, Harold and Donnell Cyril. (1964). **Principles of Management**. 2 nd ed. New York : McGraw – Hill.

McFarland. (1979). **Management : Foundation & Practices**. 5 th ed. New York : Macmillan.

Mitchell, Terrence R., and Larson. Jr. Jane R. (1987). **People in Organization : An Introduction to Organizational Behavior**. 3 rd ed. Singapore : McGraw – Hill.

Reddin, William J. (1970). **Managerial Effectiveness**. New York : McGraw – Hill.

Robbins, Stephen. P. (1991). **Organization Behavior**. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.

Stogdill, Ralph M. (1974). **Handbook of Leadership : a Survey of Theory and Research**.

Stoner, James A.F. and Freeman, Edward R. (1989). **Management**. 4 th ed. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.

The American Heritage Dictionary. (1985). 2nd college ed. Boston : Houghton Mifflin.

Yamane, T. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. 3rd. New York : Harper and Row.

Yukl, Gary A. (1989). **Leadership in Organization**. Englewood Cliffs : Prentice - Hall.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ
2. รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
3. นายธีรพัฒน์ ชพานนท์ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๘๘

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนายบุญฤทธิ์ โชคอุดมพร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๘๘

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๘๘

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายธีรพัฒน์ ชพานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๘๕

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วยนายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ในการนี้นักศึกษาขอ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วยนายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล กับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด

คำชี้แจง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี แบบสอบถามนี้จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเท่านั้น คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่านหรือผู้อื่นแต่ประการใด ข้อมูลที่ได้รับจากท่านผู้ศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับและใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ขอให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อ โดยตอบคำถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

นายบุญญฤทธิ โชคอุดมพร

นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ตามความเป็นจริง

1. เพศ
  - 1.1 ( ) ชาย
  - 1.2 ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปีเต็ม
3. ระดับการศึกษา

3.1 ( ) ไม่ได้ศึกษา	3.2 ( ) ประถมศึกษา
3.3 ( ) มัธยมศึกษา / ปวช.	3.4 ( ) ปวส. / อนุปริญญา
3.5 ( )ปริญญาตรี	3.6 ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
  - 4.1 ( ) ธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ)
  - 4.2 ( ) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างราชการ
  - 4.3 ( ) พนักงานบริษัทเอกชน
  - 4.4 ( ) เกษตรกร
  - 4.5 ( ) กำลังศึกษา
  - 4.6 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
5. รายได้เฉลี่ยประมาณ ..... บาท / เดือน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองตราด

สิ่งต่อไปนี้นี้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด
มากน้อยแค่ไหน

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ในช่องขวามือที่ตรงกับระดับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน เพียงข้อละ 1 ช่อง
เท่านั้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	ระดับการตัดสินใจที่มีต่อการเลือกตั้งนายกฯ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร นายกเทศมนตรี					
1. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคล ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน					
2. เลือกผู้สมัครนายกฯ ที่เคยผ่าน ประสบการณ์ด้านการเมืองมาก่อน					
3. เลือกผู้สมัครนายกฯ ที่เคยเป็น อดีตข้าราชการระดับสูง					
4. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคล ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคม					
5. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มี ฐานะดี					
6. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคล ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท					
7. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคล ที่มีประวัติส่วนตัวดี					
8. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มี ลักษณะดี ภูมิฐาน น่าเชื่อถือ					
9. เลือกผู้สมัครนายกฯ เป็นบุคคลที่มี มนุษยสัมพันธ์ และออกงานชุมชนเสมอ					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	ระดับการตัดสินใจที่มีต่อการเลือกตั้งนายกฯ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. เลือกผู้สมัครนายกฯเป็นบุคคล ที่พูดคุยให้ความเป็นกันเอง ไม่ถือตัว					
ปัจจัยด้านนโยบาย					
1. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ ระบุระยะเวลาที่บรรลุเป้าหมายไว้ อย่างชัดเจน					
2. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง					
3. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่ใช้คำพูดสวยหรูดูดี					
4. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบเป็นทีม					
5. นโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทุบโต๊ะ”					
ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน					
1. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับ เงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร					
2. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับ การพาไปเที่ยวในที่ต่างๆ จากผู้สมัคร					
3. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับ การจัดเลี้ยงจากผู้สมัคร					
4. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะผู้สมัคร สัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้ภายหลัง จากได้รับเลือกไปแล้ว					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองตราด	ระดับการตัดสินใจที่มีต่อการเลือกตั้งนายกฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะ ผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช / งานศพ / งานแต่งงาน ฯลฯ					
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว กับผู้สมัคร					
1. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็น เพื่อนกับผู้ตอบแบบสอบถาม					
2. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็น ญาติพี่น้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม					
3. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็น ผู้มีพระคุณ / บุญคุณกับผู้ตอบ แบบสอบถาม โดยได้รับการช่วยเหลือ จากผู้สมัคร (ทั้ง โดยตรงและ ทางอ้อม)					
4. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะเป็น คนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสอบถาม					
5. เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้า / เครือญาติของหัวหน้าของผู้สมัคร					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

*****

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี	0.97
2. ปัจจัยด้านนโยบาย	0.98
3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน	0.97
4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัคร	0.98
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	0.98

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร
วัน เดือน ปีเกิด	4 ธันวาคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 20 ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดตราด
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พนักงานจ้างทั่วไป
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	กองการศึกษา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนตราษตระการคุณ จังหวัดตราด
พ.ศ. 2552	การศึกษาระดับบัณฑิต กศ.บ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2556	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี